

4
26
ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ
ΚΕΝΤΡΟΝ ΕΡΕΥΝΗΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑΣ
ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ 14
ΑΘΗΝΑΙ (136)

ΚΕΝΤΡΟΝ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑΣ
ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΟΣ ΑΤΛΑΣ
Αριθ. Έρωτ. Μουσ. ν. 36/1970

Λ!
ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΝ
ΔΙΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ

ΚΑΙ ΚΑΤ' ΕΘΙΜΟΝ ΠΥΡΑΣ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΘΗΝΑΙ 1968
ΕΚ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ

15-12-69 / 15-11-70

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

- β'. 1) Οί κάτοικοι ασχολούνται μόνον εις τὴν γεωργίαν ἢ μόνον εις τὴν κτηνοτροφίαν ; ἢ συγχρόνως εις ἀμφοτέρως, δηλ. τὴν γεωργίαν καὶ τὴν κτηνοτροφίαν ; *οἱ περισσότεροι τοῦ κατωίμου ἀσχολοῦνται εἰς τὴν γεωργίαν καὶ κτηνοτροφίαν συγχρόνως*
- 2) Οἱ τεχνῖται (δηλ. αἱ βιοτέχναι) ἀσχολοῦνται ἐν παρέργῳ καὶ εις τὴν γεωργίαν ; ... *οὐκ ἀσχολοῦνται*

- γ'. 1) Εἰς τὰ μεγάλα κτήματα : τῶν γαιοκτημόνων (τσιφλικούχων), τῶν μοναστηρίων ποῖοι εἰργάζοντο εἰς αὐτά ; καὶ ὑπὸ ποίους ὅρους ὡς ἄτομα ἢ μὲ δλόκληρον τὴν οἰκογένειάν των ; ... *οἱ μεγάλα κτήματα τοῦ γαιοκτημόνων εἰργάζοντο αὐτοὶ καὶ οἱ χωρικοὶ καὶ οἱ ἀγαθὰ*

- 2) Πῶς ἐκαλοῦντο οὗτοι ; (κολλῆγοι, σέμπροι, μισακάτορες, σημισα-κατόροι κλπ.) *παράγοι* Ποία ἦτο ἡ κοινωνικὴ των θέσις ; ... *πτωχοὶ αὐτοκράτορες*

- 3) Ποία ἦτο ἡ ἀμοιβὴ των ; (εἰς εἶδος ἢ εἰς χρήμα ; *ἀναλόγως τῆς ἐργασίας*)
- 4) Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ ἐργάται ; ἐποχικῶς, δηλ. διὰ τὸ θέρισμα, τὸ ἀλώνισμα, τὸν τρυγητὸν ἢ δι' ὅλον τὸν χρόνον ; Ἀπὸ ποῦ προήρχοντο οὗτοι ; ἦσαν ἄνδρες μόνον ἢ καὶ γυναῖκες ; ποίαν ἀμοιβὴν ἐλάμβανον ; ἡμερομισθίου εἰς χρήμα ἢ εἰς εἶδος ; ...

- Ἐχρησιμοποιοῦντο ἐργάται ἐποχικῶς, διὰ τὸν θέρισμα καὶ ἀλώνισμα καὶ τὸν τρυγητὸν καὶ διὰ τὸν χρόνον ἀνδρες καὶ γυναῖκες ἐλάμβανον ἡμερομισθίου εἰς χρήμα ἢ εἰς εἶδος*
- 5) Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ δούλοι (ὑπηρέται) ἢ δούλαι ; Ἐὰν ναί, ἀπὸ ποίους τόπους προήρχοντο ; ... *οὐκ*

- 6) α) Οἱ νέοι καὶ αἱ νέαι τοῦ τόπου ποῦ ἐπὶ ἔργαζοντο δι' ἀνεύρεσιν ἐργασίας ; ... *ἐπὶ ἔργαζοντο εἰς τὴν κτήνιν*

- β) Ἐπὶ ἔργαζοντο ἐποχικῶς : ὡς ἐργάται *οἱ κατὰ τὴν οἰκονομίαν* ὡς τεχνῖται κτίσται, γύφτοι (σιδηρουργοί), βαφεῖς (μπογιατζήδες), πραγματευτάδες (ἐμποροὶ) κλπ. ; *ὡς κατὰ τὴν οἰκονομίαν* εἰς τὴν κτήνιν, ἐργάζοντο καὶ οἱ κτίσται, ἀμμοσυλλέκται, ²βαφτεῖς, ξυλουργοί, ἐργολάβοι οἱ κοδοῦν καὶ ἐργάζονται οἱ κοδοῦνται

- δ'. 1) Πώς ἐλιπαίνοντο παλαιότερον τὰ χωράφια: με ζωϊκὴν κόπρον (βοῶν, αἰγοπροβάτων κλπ.), φυτικὴν (με καύσιν: α) τῆς καλαμῖας μετὰ τὸν θερισμόν, β) τῶν θάμνων κλπ.) ἢ με κάλυψιν (παράχωμα) χλόης (τριφυλλιοῦ, λαθουριοῦ κλπ.) δι' ὀργώματος; ...

Τὰ χωράφια ἐλιπαίνοντο καὶ με ζωϊκὴν κόπρον (προβάτων) ... Φυτικὴν λιπάναυ δὲν ἐχρ-
ν. ε. ρε.

- 2) Πότε ἐγινε τὸ πρῶτον χρῆσις χημικῶν λιπασμάτων εἰς τὸν τόπον σας; Οὐδέποτε. ἔχρη. χημικῶν λιπασμάτων.

- ε'. Ἀπὸ πότε χρησιμοποιοῦνται: τὸ σιδηροῦν ἄροτρον καὶ αἱ γεωργικαὶ μηχαναὶ εἰς τὸν τόπον σας; Εἰς τὸν πᾶσαν μετ. δὲν.

ἔχρη. βιομηχανικῶν σιδηροῦν ἄροτρον, οὔτε γεωργικαὶ μηχαναί.

- 1) Σιδηροῦν ἄροτρον (τύποι αὐτοῦ, δηλ. μονόφτερο, δίφτερο κλπ.).

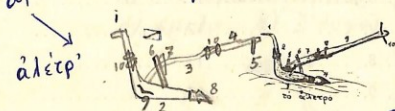
Εἰς ποῖα κτήματα ἐχρησιμοποιεῖτο (ἢ χρησιμοποιεῖται) κάθε τύπος;

Ποῖος κατεσκεύαζε τὸ ἄροτρον τοῦτο ἢ ἀπὸ ποῦ ἐγίνετο ἡ προμήθεια αὐτοῦ;

Οὐδέποτε. ἔχρη. βιομηχανικῶν σιδηροῦν ἄροτρον.

Παραθέσατε σχεδιαγράφημα (ἢ φωτογραφίαν) ἐκάστου τύπου σιδηροῦ ἄροτρον μετὰ τὰς ἀντιστοίχους ὀνομασίας τῶν μερῶν αὐτοῦ, ὡς τοῦ κατωτέρω παρατιθεμένου.

- 1... ἔχειρ. 4... ἐκλεμές. 7... παραβλῆδ' 10... χαλκάδες.
2... ποδάρ. 5... καζιμ'. 8... νί.
3... στοβάρ. 6... ἐπάδα. 9... κολλάκι.

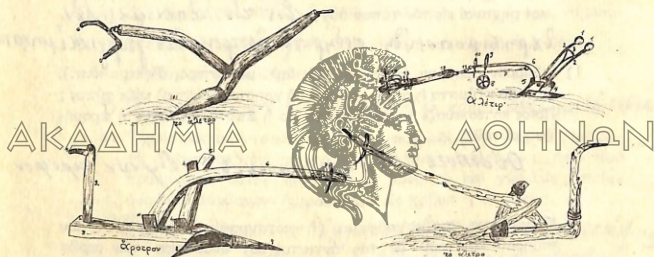

- 2) Τρακτέρ (ἀπὸ πότε εἶναι ἐν χρῆσει;) Τρακτέρ δὲν ἐχρησιμοποιεῖται.
3) Μηχανὴ θερισμοῦ. Οὔτε δερβιζικὴ μηχανή. ἔχρη. βιομηχανικῶν
εἰς τὸν τόπον μετ.

- 4) Μηχανή δεσίματος τῶν σταχύων (δεματιῶν)
- 5) Μηχανή ἀλωνισμοῦ

στ'. 1) Τὸ ξύλινον ἄροτρον. Ποῖος κατεσκεύαζε (ἢ κατασκευάζει) τὸ παλαιὸν ξύλινον ἄροτρον *Τ.ο' ξύλινον ἄροτρον κατασκευάζει καὶ κατασκευάζει ὁ ἴδιος ὁ γεωργός. (ξυγός)*

- 2) Ποία ἦτο ἡ μορφή τοῦ παλαιοῦ ξυλίνου ἀρότρου εἰς τὸν τόπον σας καὶ ποία εἶναι σήμερον. Ποῖαι διαφοραὶ ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν) εἰς τὸ χρησιμοποιοῦμενον ἄροτρον εἰς τὸν τόπον σας ἀπὸ τὰ εἰκονιζόμενα ἐνταῦθα ;

- 3) Ὑπογραφήσατε τὸ ξύλινον ἄροτρον⁽¹⁾ καὶ τὸν ζυγὸν ὡς ἀπαντᾶται εἰς τὸν τόπον σας καὶ παραθέσατε τὰ ἀντιστοιχοῦντα εἰς τοὺς ἀριθμοὺς ἐν χρήσει ὀνόματα τῶν διαφορῶν μερῶν καὶ τῶν ἐξαρτημάτων αὐτοῦ.

- 1) *Ὑπογραφήμας εἰς ξυγὰρ φύλλον χάρτου 5x1*
1.	6.	11.
2.	7.	12.
3.	8.	13.
4.	9.	14.
5.	10.	15.

(1) Ἐάν εἶναι δυνατόν ἀποστείλατε καὶ φωτογραφίαν.

(Εάν υπάρχουν διαφοραί, δύνασθε νὰ μεταβάλετε τὴν ἀνωτέρω ἀρίθμῳσιν).

- 4) Τὸ ὕνι. Τὸ ὕνι τοῦ ξυλίνου ἀρότρου ἦτο (ἢ εἶναι) μιᾶς μορφῆς διὰ τὴν ἀροτρίασιν ὅλων τῶν εἰδῶν τῶν χωραφῶν; δηλ. τῶν χωματερῶν (λιβάδια, κῆποι) καὶ τῶν πετρωδῶν. — Ἰχνογραφῆσατε ἢ φωτογραφήσατε τὸ ἐν χρήσει ὕνι (ἢ τὰ ἐν χρήσει, ἐάν εἶναι διαφόρων τύπων) καὶ σημειώσατε τὴν χρῆσιν ἐκάστου.

Τὸ ὕνι, λέγεται γί... ἐς τὸν τόπον μας, ἔγω καὶ εἶναι μιᾶς μορφῆς διὰ τὴν ἀροτρίασιν... ὅλων τῶν εἰδῶν καὶ χωραφῶν.

- 5) Ποῖον τὸ σχῆμα τῆς σπάθης τοῦ ἀρότρου; ἐρίμκηες ξύλον ὀρθογώνιον παραλληλεπίπτεον (εὐχῆρα μονότοι).....

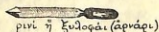
- 6) Ἦτο (ἢ εἶναι) κατασκευασμένη ἐκ ξύλου ἢ σιδήρου.....

Παλαιότερον... ἔγω κατασκευασμένη ἐκ ξύλου... ἔμπροσθεν... ἔγω καὶ εἶδέναι.

- 7) Ἔργαλεῖα διὰ τὴν κατασκευὴν καὶ ἐπιδιόρθωσιν τοῦ ἀρότρου (π.χ. σκεπάρνι, πριόνι, ἀρίδι, ἀρνάρι, ξυλοφαῖ κλπ.).....

α). σκεπάρνι β). πριόνι γ). τρυπάνι δ). ἐμίλα ε). ξυλοφάι

πριόνι

ἀρίδα

ρινι ἢ ξυλοφαῖ (ἀρνάρι)

- 8) α) Διὰ τὸν ἄροτον (ζευγάρισμα, ὄργωμα) ποῖα ζῶα ἐχρησιμοποιοῦντο (ἢ χρησιμοποιοῦνται) : βόες ἢ ἄλλο ζῶον, δηλ. ἵππος, ἡμίονος, ὄνος... Μοκον... βόες
- β) Ἐχρησιμοποιοῦντο, (ἢ χρησιμοποιοῦνται) διὰ τὸ ὄργωμα δύο ζῶα ἢ ἓν ; Δύο... βόες
- 9) Διὰ τὸ ζευγάρισμα μὲ δύο ζῶα ἥτο (ἢ εἶναι) ἀναγκαῖος ὁ ζυγός ; μάλιστα

Σχεδιάσατε τὴν μορφήν τοῦ παλαιότερου καὶ τοῦ σημερινοῦ ζυγοῦ (ἢ φωτογράφησατε αὐτὸν) καὶ ὀνομάσατε τὰ διάφορα μέρη καὶ ἐξαρτήματα αὐτοῦ (π.χ. λουριά, λοῦρα, ζεῦλες, πιζεῦλια κλπ.).

Σχέδ. ἀρ. 2 (Ἐπιγραφήματα μ. κ. αὐτῶν)
Σχετῶν ἐστὶν φύλλον χαρτῶν

- 10) Σχεδιάσατε ἰδιαίτερος τὴν μορφήν τῶν ζευλῶν τοῦ ζυγοῦ εἰς τὸν τόπον σας.

Σχέδ. ὑπ. ἀρ. 2 μὲ ζεχυρισμὸν φύλλον χαρτῶν καὶ φωτογραφία.

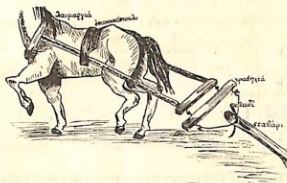
- 11) Πῶς λέγεται εἰς τὸν τόπον σας ὁ κρίκος ἐκ σιδήρου, ξύλου ἢ σχοινίου, ὁ ὁποῖος τοποθετεῖται εἰς τὸν ζυγὸν (πολλαχοῦ : λοῦρα, κουλλοῦρι), προσδέεται δὲ εἰς αὐτὸν τὸ ἄροτρον διὰ τὸ ὄργωμα ; (Σχεδιάσατε αὐτόν). Εἶν. τὰν τῶν μ. κ. αὐτῶν ὁ κρικός ὁ ἀσπίς...

τοποθετεῖται ἐν τῶν ζυγῶν καὶ προσδέεται εἰς αὐτὸν τὸ ἄροτρον εἶναι ἐν δερματίνῃ λουρίδῃ πλατῆς 2,10 μ. καὶ λέγεται λουρί

- 12) Ἀπὸ πότε γίνεται τὸ ὄργωμα δι' ἐνὸς ζώου ;

Πῶς γίνεται ἡ ζεύξις του (τὸ ζέψιμον) εἰς τὸ ἄροτρον ;

Περιγράψατε και σχεδιάσατε (ή φωτογραφήσατε) την σκευήν, την οποίαν φέρει τὸ ἄλογον ἢ ἄλλο ζῷον διὰ νὰ προσδεθῇ εἰς αὐτήν τὸ ἄροτρον.....

ζ. Ἀροτρίασις (ὄργωμα) καὶ σπορά.

- α) Ποῖος ὥργωνε παλαιότερον (ἢ σήμερον) ; 1) ἄνδρας (ὁ ἰδιοκτήτης τοῦ ἀγροῦ ἢ ἄλλος) 2) γυναῖκα 3) υπηρέτης. Σημειώσατε ποῖα ἢ συνήθεια εἰς τὸν τόπον σας. Παντοτε ἄνδρας με ὄργον
ν.ε. ἄνδρας (ο. Σευχας) α. ἰδιοκτητης. ν. α. υ. ο. σ.
η. α. παραγιός.....

- β) 1) Περιγράψατε λεπτομερῶς, πῶς γίνεται τὸ ζεύξιμον τῶν βοδιῶν (ἢ τοῦ βοδιοῦ, τοῦ ἀλόγου) εἰς τὸ ξύλινον ἄροτρον. (Παραθέσατε, εἰ δυνατόν, καὶ φωτογραφίαν)

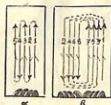
..... Λεπτομερής περιγραφή εἰς τὸ τετράδιον
εἰς τὴν σελίδα 12.....

- 2) Πῶς γίνεται τὸ ζεύξιμον εἰς τὸ σιδηροῦν ἄροτρον.....

- 3) Πῶς κατευθύνει ὁ γεωργὸς τὰ ζευγμένα ζῶα (ἢ τὸ ζῷον) κατὰ τὸ ὄργωμα με σχοινί, τοῦ ὁποίου τὰ ἄκρα ἔχουν δεθῇ εἰς τὰ κέρατα τῶν ζῶων ἢ ἄλλως ; (Περιγραφή καὶ σχεδίασμα ἢ φωτογραφία).
Ο γεωργός ματευδύει τὰ ζευγμένα ζῶα με σχοινί
τὸν δαυοῖον τὰ ἄκρα ἔχουν δεθῇ εἰς τὰ μέγιστα τῶν
ζῶων καὶ τὸ μέσον εἰς τὴν χειρολαβὴν τοῦ ἀρότρου (ἔχειν).
Τὸ σχοινί αὐτὸ λεγέται ζευγιά.

- 4) Σχεδιάσατε πώς ἐγίνετο παλαιότερον (ἐπίσης πώς γίνεται σήμερον) τὸ ὄργωμα. Ὁργώνεται τὸ χωράφι μὲ ἀνοιγομένας αὐλάκας (αὐλακιές) κατ'εὐθείαν γραμμὴν, ὡς τὸ κατωτέρω σχεδιάγραμμα(α);

Τὸ χωράφι ὀργώνεται μὲ ἀνοιγομένας αὐλάκας εἰς καμπύλας γραμμὰς ὥστε νὰ μὴ μένουν πάλαι ἀκροὶ καλλιέργειαι.
ἢ ὀργώνεται περιφερειακῶς ὡς εἰς τὸ σχεδιάγραμμα (β);

Σημειώσατε μὲ τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ, ποῖον ἐκ τῶν ὀργωμάτων τούτων (α, β) εἶναι ἐν χρήσει εἰς τὸν τόπον σας. Ἐὰν ὑπάρχη ἄλλος τις τρόπος ὀργώματος σχεδιάσατε καὶ περιγράψατε αὐτόν.

- 5) Ἡ σπορὰ καὶ τὸ ὄργωμα τοῦ ἀγροῦ ἐγίνετο (ἢ γίνεται ἀκόμη) εἰς λωρίδας (δηλ. σπορὰς ἢ σποριές, στρώσεις, μεσοβράδες κ.λ.π.); Τὸ ὄργωμα καὶ ἡ σπορὰ πᾶν ἀγρὸν ἐγίνετο καὶ γίνεται ἀκόμη εἰς λωρίδας πᾶν ἐκκρίζοντο μὲ αὐλάκας, ἐλέγχοντο ἐμποριές.....

Πῶς ἐχωρίζετο ἡ λωρίς (ἡ σποριά); μὲ αὐλακιάν; .. μὲ λίβη.
Ἡ διάνοιξις τῶν αὐλακῶν ἐγίνετο διὰ τῶν ἀρότρων...

- 6) Ποῦ ὑπάρχει ἡ συνήθεια νὰ γίνεται ἡ σπορὰ τοῦ σίτου καὶ ἄλλων δημητριακῶν μόνον μὲ σκαπάνην, δηλ. νὰ μὴ χρησιμοποιηθῇ ἄροτρον; Εἰς τὰς ἀμικὰς τῶν χωρῶν, ἀπὸ τὴν δυνάμει νὰ γίνῃ ἀρότρον, ἢ σπορὰ γίνεται μὲ τὸν σκαπάνην.

- 7) Ποιοὶ τρόποι ἢ εἶδη ὀργώματος (ἀροτριάσεως) ἦσαν ἐν χρήσει παλαιότερον (ἢ σήμερον). Δηλ. ἡ διάνοιξις τῶν αὐλάκων μὲ τὸ ὄνι: καθέτως, πλαγίως, βαθιὰ κλπ.

Ἡ διάνοιξις τῶν αὐλάκων γίνεται μὲ τὸ ὄνι, λίβη, πλαγίως, ἐξ ὧν τὸ ἐδάφος εἶναι ἐπικλινές...
Ὅταν τὸ ἐδάφος εἶναι ἐπίπεδον ἢ διδναιεῖς γίνεται μὲ τὸ ὄνι μαδέτως καὶ βαθιὰ.

Εἰς ποῖα ὀργώματα (σποράς) γίνεται χρῆσις τῶν τρόπων τούτων ἢ ἄλλων. *Αναρύχως. καὶ. φύτεως. καὶ... ἐδάφους...*

γ) Ἀροτριάσεις (ὀργώματα) τοῦ ἀγροῦ πρὸ τῆς σποράς :

- 1) Διὰ τὴν σπορὰν δημητριακῶν. Πόσα ὀργώματα ἐγίνοντο (ἢ γίνονται) καὶ πότε, δηλ. κατὰ ποῖαν χρονικὴν περίοδον. Πῶς λέγονται (ὀνοματολογία) τὰ ὀργώματα αὐτά π.χ. καλλουργία, διβόλισμα, γύρισμα κλπ.

Πρὸ τῆς σποράς τῶν δημητριακῶν ἐγίνετο καὶ γίνεται ἐν ὀργωμάτων ἀμέσως μετὰ τὰ πρωτοβόρια καὶ μὲτα. Οὐκὼς βροχὸν καὶ χέζειται καλλοῦρ πολλοὶ γεωργοὶ ἐγκύκλιον καλλοῦρ κατὰ μὲτα Μαΐον.

- 2) Διὰ τὸ φύτευμα κηπευτικῶν. (Ἀπαντήσατε ὁμοίως, ὡς ἀνωτέρω)

Διὰ τὸ φύτευμα τῶν κηπευτικῶν γίνονται δύο ὀργώματα. Τὸ πρῶτον μετὰ μὲτα Νοέμβριον καὶ τὸ δεύτερον τέλος Μαρτίου.

- 3) Ἐπὶ πόσα ἔτη δεόν νὰ ἀφεθῇ σπαρτὸν τὸ χωράφι, δηλ. εἰς ἀγρανάπαυσιν, διὰ νὰ σπαρθῇ κατόπιν σιτάρι ἢ ἄλλο δημητριακόν...

Ἐπὶ ἐν... δύο ἔτη... τεσσαρὰ ἔτη...

- 4) Πόσα ὀργώματα γίνονται διὰ κάθε εἶδος καλλιεργείας (σίτου, κριθῆς, ἀραβοσίτου, ψυχανθῶν, κηπευτικῶν εἰδῶν κλπ.) καὶ κατὰ ποῖαν ἐποχὴν; *ἐν... ἢ δύο, κατὰ ἐν... ἀνοίξιν... ἢ ἔσθ' ἐκ' ὅπου.*

- 5) Ποῖα ἐργαλεῖα ἢ σκεύη χρησιμοποιοῦνται: α) κατὰ τὴν σπορὰν. π.χ. τὸ **δισάκι** εἰς αὐτὸ περιέχεται ὁ σπόρος καὶ ἐξ αὐτοῦ λαμβανόμενος διασκορπίζεται ἐπὶ τοῦ ἐδάφους; *τὸ δισάκι. ἐξ.*

τὸν τόπον μας. χέζεται. χεῖμπερς. (herbes). Μασί
μὲ τὴν σπορὰν. ἔβαλαν μέσα ἕνα ρόδι (γιὰ νὰ γίνει ὁ ἐδάφους γεμῆς
ἐάν τὸ ρόδι) καὶ ἕνα κρεμμύδι (γιὰ νὰ γίνει τὸ χωράφι γὰν τὸ κρεμμύδι)

β) Μὲ ποῖα γεωργικὰ ἐργαλεῖα (ἢ τυχόν ἄλλα μέσα): 1) καθαρίζονται: τὸ ποδάρι, τὰ φτερά (παρούτια) κ.ἄ. καὶ τὸ ὕνι κατὰ τὴν ἀροτριάσιν (ὀργωμα, ἀλέτρισμα, κάμωμα κλπ.) ἀπὸ τὸ χῶ-

μα ἢ τὰ χόρτα, ριζίδια, τὰ ὅποια κολλῶνται εἰς αὐτά. Μὲ ἑλλειψοειδῆ σιδηρᾶν ράβδον, ἢ ὅποια ἔχει τοποθετηθῇ εἰς τὸ ἐν ἄκρον τοῦ βουκέντρου ἢ μὲ ἄλλον τρόπον; Μέ. ράβδον. μήκειος. 2 περί-

πας μέτρων. εἰς τὰ ἄκρα. τῆς ὁμοείας. εἶναι ἐνεφικνωμέναν. πλακὺ
εἰς ἄκρον. ὁμοίαν. μέ. μικρὰν. σπαταύλαν. καί. λέγεται. Κατέβονε

Ἡ ράβδος. λέγεται. δέντρα. Μὲ τὸ κατέβονε. τῆς δέντρας
καθαρίζεται τὸ ἄροτρον. εἰς τὸ ἕτερον ἄκρον τῆς δέντρας ἔχει, κτενὴρ.

2) Γίνεται μετὰ τὸ ὄργωμα ἰσοπέδωσις τοῦ χωραφιοῦ (σβάρνισμα, διβόλισμα); ... Γίνεται. ἰσοπέδωσις. μαί. σπαδίμο

ῶν. βάρην. τὴν χωραφιοῦ. μέ. τὴν. βωλάουρα.

3) Ἡ σκαφή μερῶν τοῦ ἀγροῦ ποῦ δὲν ἔχουν ὀργωθῇ (μὲ σκαλίδα, τσαπὶ κ. ἄ.); Νὰ γίνῃ εἰς τὴν θέσιν τῶν ὡς ἄνω (1-3) ἐρωτημάτων περιγραφῇ ἐκάστου ἐν χρήσει ἐργαλείου καὶ νὰ παρατεθοῦν σχεδιάσματα ἢ φωτογραφίαι. (Παρατίθενται ἐνταῦθα ἐνδεικτικῶς σχεδιάσματά τινων ἐκ τούτων).

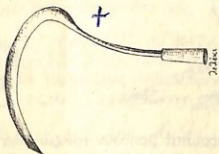
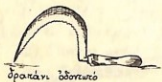
ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

γ) Ἐργαλεῖα διὰ σκάψιμον καὶ σκάλισμα τοῦ ἀγροῦ ἢ τοῦ κήπου· π.χ. ὁ κασμάς, ἡ τσάπη κ.ἄ. (Σημειώσατε τὸ ὄνομα, τὴν χρῆσιν

π.χ. με τὸ δρεπάνι, τὸ μαχαίρι κλπ.)... *Τὰ... θυμωμένα
παλαιότερον... ἐθερίζοντο, καὶ... θερίζονται ἀκόμη,
μέ... τὸ... δρεπάνι... (δρεπάνι)...
Αιγυπτῶν... ὅμοιον... μέ... τὸ... μεσάτων... ἐχρήμα...*

Ἐάν ᾤσαν (ἢ εἶναι ἀκόμη ἐν χρήσει) διαφόρων εἰδῶν δρεπάνια ἢ ἄλλα μέσα θερισμοῦ, παρακαλοῦμεν νὰ τὰ περιγράψετε· ἐπίσης νὰ σχεδιάσετε τὰ ἐργαλεῖα ἢ νὰ τὰ φωτογραφήσετε.....

*Ἀλλὰ... μέτα... θερίζον... δέν... ζῶαν... ἐν... χρήσει...
ἐν... πόν... τὸ... πον... μας... ὅτι... ἄλλος... τύπος... δρεπανιῶν...
ὑπάρχει...*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΔΕΛΦΩΝ

- 2) Μὲ δρεπάνια ἢ με ποῖα ἄλλα ἐργαλεῖα (π.χ. κόσσες) ἐθερίζοντο (ἢ θερίζονται) τὰ χόρτα (π.χ. τὸ τριφύλλι κλπ.) διὰ τροφήν τῶν ζώων· (βλ. παράδειγμα εἰς τὴν κατωτέρω εἰκόνα). *Με... δρεπάνια...*

- 3) Ἡ λεπίς (δηλ. ἡ κόψη) τοῦ δρεπανιοῦ ἢ ἄλλου θεριστικοῦ ἐργαλείου ἦτο ὀμαλὴ ἢ ὀδοντωτή; (Σχεδιάσατε αὐτήν).....

Ἡ... λεπίς... τοῦ... δρεπανιοῦ... ἦτο... ὀμαλή...

Δέν... χρομίσματα... κτλ... δρεπανία... με... ὀδοντωτὴν λεπίδα...

- 4) Πῶς ἦτο κατεσκευασμένη ἡ χειρολαβή του· (σχεδιάσατε ἢ φωτογραφήσατε αὐτήν). Ὁ σιδηροῦς σκελετὸς πῶς ἐλέγετο;.....

Ἡ... χειρολαβή... ἦτο... ματασκευασμένη... ἐν... ξύλινον...

*Δέν... ὑπάρχει... εἰδικὰ τέρα... ἀνομασία... τῶν... σιδηρῶν...
σκελετῶν...*

5) Ποίος κατεσκεύαζεν αὐτὰ τὰ θεριστικά ἐργαλεῖα (π.χ. τὰ δρεπάνια κ.ά.) τὰ δρεπάνια κατεσκεύαζεν οἱ εὐφυεστεροί, οἱ ἀειχρᾶντες ἐργαίαι.

6) Ἦτο παλαιότερον (ἢ εἶναι ἀκόμη) ἐν χρήσει καὶ ὁ θερισμὸς μὲ τὰς χεῖρας, δηλ. δι' ἐκρίζωσews καὶ ὄχι διὰ κοπῆς τῶν δημητριακῶν ἢ ὀσπρίων (π.χ. τῆς κριθῆς, τῶν ρεβιθιῶν), ἢ τροφῶν τῶν ζώων (τῆς ρόβης κλπ.) Ὁ θερισμὸς μετὰ τὰς χεῖρας ἐκτελεστούσκειτο οἱ σταχύνες, λέγων ἀντιβρίας, ἔμεναν, χαμπλαί. Οἱ σταχύνες αὐτοὶ ἐλάθοντο καψίδα. τὰ ρεβιθία ἐκρίζωντο.

β. Θερισμὸς τῶν δημητριακῶν.

1) Εἰς ποῖον ὕψος ἀπὸ τοῦ ἐδάφους ἐθερίζοντο (ἢ θερίζονται) μὲ τὸ δρεπάνι ἢ ἄλλο, κοπτερόν μέσον ὁ σῖτος, ἡ κριθή, ἡ βρώμη, ἡ σικάλις κλπ. ἐθερίζοντο εἰς ὕψος... 1. 9-15 π. περίπου. 2. κατόπιν 4. 6-12 π. 3. μεγαλύτερον ὕψος... 30. 5. 6-8 π. περίπου.

2) Οἱ στάχυες ποῦ ἔμεναν (ἢ μένουν) εἰς τὸ χωράφι μαζί μὲ τὴν ρίζαν μετὰ τὸν θερισμὸν πῶς ἐλέγοντο (ἢ πῶς λέγονται).

οἱ σταχύνες ποῦ ἔμεναν εἰς τὸ χωράφι ἐλέγοντο ἀντιβρίας.

3) Ποῦ ἀκολουθοῦν τοὺς θεριστὰς ἄλλα πρόσωπα (γυναῖκες ἢ παιδιὰ), - τὰ ὁποῖα παραλαμβάνουν ἀπ' αὐτοὺς τὰ δράγματα (δραξίς, πιάσματα, χεριές, χερόβολα) τῶν σταχύνων καὶ τὰ τακτοποιοῦν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Μήπως οἱ ἴδιοι οἱ θερισταὶ ἀποθέτουν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τὰ δράγματα; εἰς τὸν τόπον μας αἱ ἴδιοι αἱ θερίζουσαι ἀποθέτουν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τὰ χερόβολα.

4) Πῶς τοποθετοῦνται τὰ δράγματα (οἱ χεριές) ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Πολλὰ ὁμοῦ; Πόσα; Μήπως τοποθετεῖται ἕκαστον δράγμα (πιάσμα τῆς χειρὸς) χωριστά; Ὅπου τοποθετοῦνται πολλὰ μαζί, αἱ κεφαλαὶ τῶν σταχύνων εὐρίσκονται πρὸς τὴν αὐτὴν κατεύθυνσιν ἢ διασταυρῶνται. (Περιγράψατε λεπτομερῶς) τὰ δράγματα εἰς τὸν τόπον μας λένονται χερόβολα. τὰ χερόβολα τοποθετοῦνται ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ἐξ ὁμοῦ. Αἱ κεφαλαὶ τῶν σταχύνων διασταυρῶνται.

5) Πώς λέγονται τὰ τοποθετούμενα μαζί δράγματα ; Πολλαχοῦ κα-
λοῦνται ἀγκαλιές. 6. χερὸ βολὰ μαζί, τοποθετούμενα μετὰς..
κεφαλὰς.. τῶν σταχίων.. διασπασμένων.. χέρονται.. δρεμιά...

γ. Οἱ θερισταί.

- 1) Ποιοὶ θερίζουν : ἄνδρες καὶ γυναῖκες ; Ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν)
θερισταί, οἱ ὁποῖοι ἤρχοντο ὡς ἐπαγγελματίαι δι' αὐτὸν τὸν
σκοπὸν ἀπὸ ἄλλων τόπων καὶ ποῖον ;

θερίζουν ἄνδρες καὶ γυναῖκες μαζί..
Δὲν ὑπῆρχον θερισταί ἐπαγγελματίαι περιηχο-
μενοι ἀπὸ ἄλλων τόπων..

- 2) Πῶς ἡμεῖβοντο οὗτοι με ἡμερομίσθιον (μεροκάματο) ἢ κατ'
ἀποκοπὴν (ξεκοπῆς). Ποῖα ἦτο ἡ ἀμοιβή εἰς χρῆμα ἢ εἰς
εἶδος ; Τὸ ἡμερομίσθιον ἦτο μετὰ παροχῆς φαγητοῦ ἢ ἀνεῦ
φαγητοῦ ; (Παραθέσατε μετὰ τὰς πληροφορίας καὶ τὴν σχετικὴν
εἰς τὸν τόπον σας ὀνοματολογίαν)

Οἱ προσλαμβανόμενοι διὰ διημέριον ἔργαται..
ἡκείβοντο μετὰ ἡμερομίσθιον (μεροκάματο). Ἡ..
ἀμοιβή ἦτο εἰς εἶδος. Ἐνὰ μεροκοιλ' οἰτάρει ἡμε-
ρομίσθ (6½ ὄναι). Τὸ ἡμερομίσθιον ἦτο μετὰ παροχῆς φαγητοῦ..

- 3) Οἱ ἄνδρες ἢ αἱ γυναῖκες ἔφερόν τι εἰς τὰς χεῖρας πρὸς προφύ-
λαξιν, ἰδίᾳ τῆς ἀριστερᾶς, κατὰ τὸν θερισμόν ; Ἐπίσης κατὰ
τὴν ἔναρξιν τῆς ἐργασίας τὴν πρώτην ἡμέραν περιεβάλ-
λοντό τι εἰς τὴν μέσην τοῦ σώματος διὰ νὰ μὴ αἰσθάνωνται
κόπωσιν (δηλ. νὰ μὴ πονῇ ἡ μέση των) ;

Μόνον οἱ ἄνδρες ἔφερον εἰς τοὺς δακτύλους..
τῆς ἀριστερᾶς χειρὸς... παραλαμάρδια..
Αὐτὰ εἰκαζομένην δακτυλῆντα ^{ἐξ ὧν} ἐκμοιᾶζου-
σαι με κεράτια βολὰ. Τὰ ἔφερον πρὸς
προφύλαξιν τῶν δακτύλων καὶ τὰ καίον με-
γάλα χερὸ βολα. — 14 —

- 4) Ἐδίδετο (ἢ δίδεται) προσοχή ὡς πρὸς τὴν ἡμέραν τῆς ἐβδομάδος ἢ τοῦ μηνὸς καθ' ἣν πρέπει νὰ ἀρχίσῃ ὁ θερισμός ;

Δέν... δίδεται ἰδιαίτερα προσοχή. ὡς πρὸς τὴν 7ῃν ἡμέραν ἐκάρξεως. Συχνότες ἀρχίζουν τὴν 8ῃν ἡμέραν.

- 5) Ἐτραγουδοῦσαν (ἢ τραγουδοῦν) κατὰ τὸν θερισμὸν σχετικὰ τραγούδια ; Καταγράψατε αὐτά.

ὄχι

- 6) Ποῦ τὴν τελευταίαν ἡμέραν τοῦ θερισμοῦ, προτοῦ τελειώσουν, ἀφήνουν εἰς τὸ χωράφι ἓνα μέρος αὐτοῦ ἀθέριστον. Τί κάμνουν τοὺς στάχυν πού μένουν ἀθέριστοι ; (Εἰς τινὰς τόπους θερίζουν τὸ μέρος αὐτὸ σταυροειδῶς καὶ μὲ τοὺς ἀποκοπέντας στάχυν πλέκουν σταυρὸν ἢ ψάθην, τὴν ὁποίαν τοποθετοῦν εἰς τὸ εἰκονοστάσι κλπ.)

Περιγράψατε λεπτομερῶς ὅπου ὑπάρχει σχετικὸν ἢ ἄλλο τι ἔθιμον

Εἰς τὸν π.ν. τὰς 10. καὶ 11. ὑπάρχει ἐξέτικον ἔθιμον.

δ. Τὸ δέσιμον (δεμάτιασμα) τῶν σταχῶν.

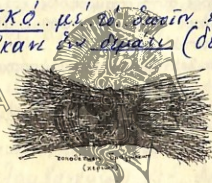
- 1) Πότε ἐγίνετο τὸ δεμάτιασμα, ἤτοι τὸ δέσιμον, τῶν θερισμένων σταχῶν. Ποίαν ἡμέραν ; Ἀμέσως μετὰ τὸν θερισμὸν ; Τὸ ἐσπέρας ἢ μήπως ἔπρεπε νὰ μείνουν οἱ στάχυν εἰς τὸν ἥλιον πρὸς ξήρανσιν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ;

Τὸ δέσιμον π.ν. σταχῶν (δεμάτιασμα) ἐγίνετο ἐνυχρόνως μὲ τὸν δειρμὸν... ἢ... ἀμέσως μετὰ τοῦ θερισμοῦ καὶ τὰ δεμάτια μετεξέριοντο ἐπὶ τὸ στάμα τοῦ ἀγριοῦ.

- 2) Πῶς ἐγένετο τὸ δερμάτιασμα ; Ποῖος ἔδενε τοὺς στάχυς καὶ ποῖος τοὺς μετέφερε καὶ τοὺς παρέδιδεν ὡς χεριές, ἀγκαλιές ; Πῶς ἐδέοντο· μὲ κοινὰ σχοινία, μὲ σχοινία κατεσκευασμένα ἀπὸ βελουοειδῆς θάμνους, π.χ. βροῦλα, σπάρτα κλπ. Κατὰ τὸ δέσιμον τῶν δερματιῶν μήπως ἐχρησιμοποιεῖτο καὶ ἐργαλεῖόν τι ; Περιγράψατε λεπτομερῶς τὴν ἐργασίαν ταύτην μετὰ παραθέσεως σχετικῶν σχεδιασμάτων ἢ φωτογραφιῶν.....

Τρία..δρεμιά..δεμεία..μασί..κάταν..ένα..δεμιάει.
Μόνος..των..ὁ..φραγμός..ἔδενε..τα'..δερμάτια.....
Διὰ..αὐ'..δέσιμον..τῶν..δερματιῶν..ἐχρησιμοποιοῦντο
χλωροί..κλάδοι..λυχαρῆας..Τοῦς..ἔσφιξε..κατὰ
τὴν..μίσκον..ἐάν..σχοινία..καὶ..διὰ..βυρενά..συν.
δύο..κράδων..μασί..μὲ..εἰδικόν..δέσιμον..ἔκανε
τὸ..δερματκό..μὲ..τὸ..δασὶν..ἔδενε..πρὸς..δρεμιά'
μασί..κι'..ἔκανε..ἐν..δερματι..(δερμάτιασμα)

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

- 3) Τὰ δερμάτια μετὰ τὸ δέσιμον ἀφήνοντο εἰς τὴν ἰδίαν θέσιν ἢ συνεκεντρώνοντο εἰς ὠρισμένον μέρος τοῦ θηρισμένου ἀγροῦ ; Πόσα δερμάτια συνεκεντρώνοντο ἐκεῖ καὶ πῶς ἐτοποθετοῦντο ;

Τὰ..δερμάτια..μετὰ..τὸ..δέσιμον..συνεκεντρώνοντο
εἰς..τὸ..ἀλώνι...Τὰ..μετεφέρων..μὲ..ζῶα..μὲν..
λάρια..ἕνα..φορτίον..(χομάρη) ἀπαιεῖτο..ἀπὸ..
6..δερμάτια..ἔτοποθετοῦντο..πλησίον..ἐξ..τὸ..ἀλόνι
ἐπὶ..εἰς..τὸ..ἕνα..ἐπάνω..ἐξ..τὸ..ἄλλο..

ε. Συγκομιδὴ τῶν γεωμήλων.

- 1) Ἀπὸ πότε ἤρχισεν ἡ καλλιέργεια τῆς πατάτας εἰς τὸν τόπον σας ;

Πότε γίνεται ή σπορά ή τὸ φύτευμα αὐτῆς.....

.....Δὲν καλλιεργεῖται γαμήλια ἐς τὸν αἶον μας.

- 2) Πῶς ἐγίνετο (ἢ γίνεται) ἡ ἐξαγωγή (βγάλισιμο) τῶν γεωμήλων ἀπὸ τὸ χωράφι; Μὲ σκαπάνην, μὲ ἄροτρον ἢ μὲ ἄλλον τρόπον. Περιγράψατε τὸ σχῆμα τῆς σκαπάνης, τοῦ ἄροτρου κλπ. παραθέτοντες καὶ σχετικὸν σχέδιον αὐτῶν ἢ φωτογραφίαν.....

στ. Συγκομιδὴ τοῦ σανοῦ.

- 1) Ἐσυνηθίζετο παλαιότερον ἡ διατροφή τῶν ζώων κατὰ τὸν χειμῶνα μὲ ξηρά χόρτα (π.χ. σανὸν, τριφυλλί, οἰκίον); Ἐάν ναι, περιγράψατε πῶς ἐγίνετο ἡ καλλιέργειά του, ἔπειτα ἡ κοπή, ἡ ξήρανσις καὶ ἡ φύλαξις αὐτοῦ.....

Ἐσυνηθίζετο καὶ συνεπιδίξετο ἡ διατροφή τῶν ζώων μὲ ἄχυρα καὶ ξηρά χόρτα κατὰ τὸν χειμῶνα. Τὰ χόρτα ἐδιδόξετο ἀπὸ τὰ ἀμάλαμα χωράφια δηλαδὴ καὶ χαράξια. Ἰσὺ δὲν ἐβοσκούοντο.....

- 2) Πότε ἐθερίζετο ὁ σανὸς καὶ μὲ ποῖον ἐργαλεῖον (δρέπανον, κόσσαν κ. ἄ.). Μὲ δρέπανον. Τὰ ἴδιον δρέπανον

(Παραθέσατε καὶ σχεδιάσματά ἢ φωτογραφίας).....

τὸ δρέπανον ἐχρησιμοποιεῖται ἀπὸ τὸν δρέπανον τῆς

δημιουργικῆς. Ὀμοίον μὲ τὸ μεδαῖον καὶ 12^{ος} αἰ. 19^{ος} αἰ. 19^{ος} αἰ.

- 3) Ξήρανσις τοῦ χόρτου καὶ δέσιμον. Ποῖα ἐργαλεῖα ἐχρησιμοποιοῦντο; (Παραθέσατε μετὰ τῆς περιγραφῆς καὶ τὴν σχετικὴν τοπικὴν λαϊκὴν ὀνοματολογίαν, ὡς καὶ σχεδιάσματα καὶ

φωτογραφίας) Τὸ χῶρτο διειζέται τὸν μῖτον Μάιν
 μί. τὸ δρεπάνι... Παραμένει εἰς τὸ χωράφι. ἄθεν
 μέχρις ὅτου ξηρανθῇ... Κατόπιν. δεματίζονται καὶ
 μεταφέρονται ἐπὶ τὴν χορτοποδῆκην εἰς ἀχυρόταμο
ἢ ἀχυρόνι. Ἀποδυναμίζονται καὶ μετ' αὐτὸν ἀχύνονται.

Γ. ΑΛΩΝΙΣΜΟΣ

- α. 1) Μεταφορά τῶν δεματιῶν πρὸς ἄλωνα. Συνκεντρώνοντο
 πρὸς τοῦτο ἐπὶ τόπου εἰς τὸ χωράφι ἢ μετεφέροντο εἰς ἄλλην
 θέσιν, π.χ. εἰς τὸ ἄλωνι, εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ σπιτιοῦ κτλ.

Τὰ δεμάτια ἐφορτῶντο εἰς ὧνα. 6 δεμάτια ἐν
 φορτίῳ. ἔμεταφέροντο καὶ συνεκεντρώνοντο εἰς τὸ στάμα
πλησίον τοῦ δλωκιοῦ πρὸς ἄλωνα. Τὸ στάμα ἢ τὸ
 εἰδικὸν χωρὸς ἐνθαί. περίηκ. ἐπὶ ἔμματα. περιεγραμμένον
 μὴ τοῖχον καὶ εἰς τὸ μέσον τοῦ ἄλωνι.

- 2) Πῶς καλεῖται ὁ χώρος ὅπου τοποθετοῦνται τὰ πρὸς ἄλωνα
 δεμάτια. Εἰς τινὰς τόπους λέγεται: θεμωνοστάσι, θεμωνιά,
 θεμωνιάστρα, κλπ. Πῶς γίνεται ἡ τοποθέτησις εἰς σωρόν;
 Ὑπάρχει καθωρισμένος τρόπος τοποθετήσεως;

Ο. χωράφι ὅπου τοποθετοῦνται τὰ πρὸς ἄλωνα
 δεμάτια. λέγεται. στάμα, ἐλκας. χωρὸς ἐνθαί. περίηκ.
 ἐπὶ ἔμματα περιεγραμμένον εἰς τὸ μέσον τοῦ ἄλωνι.

3) Ὑπῆρχεν ἀνέκαθεν εἰς τὸν τόπον σας ἄλωνι διὰ τὸν ἄλωνα-
 σμόν τῶν δημητριακῶν; Μήπως ἐγένετο παλαιότερον ὁ χωρι-
 σμός τοῦ καρποῦ (τοῦ γεννήματος) ἀπὸ τὰ ἄχυρα εἰς ἄλλον
 χώρον, δηλ. ὄχι εἰς τὸ ἄλωνι;

Ὑπῆρχεν ἀνέκαθεν ἄλωνι.

- 4) Ποῦ κατασκευάζετο (ἢ κατασκευάζεται) τὸ ἄλωνι. Ἐντὸς τοῦ
 συνοικισμοῦ, εἰς τὴν αὐλὴν τῆς οἰκίας ἢ ἔξω τοῦ χωρίου; Εἰς
 ποίαν θέσιν;

Τὸ ἄλωνι εἶναι κατασκευασμένον ἐκ τῶν
 ἄγρῳ καὶ πλησίον τοῦ ἀγροτικῆς κατοικίας
 ἐν γαργῇ.

- 5) Τὸ ἀλώνι ἀνήκει εἰς μίαν μόνον οἰκογένειαν ἢ εἰς περισσοτέρας ;
ἐὰν τοῦτο ἀνήκη εἰς πολλὰς οἰκογενείας, πῶς γίνεται ἡ χρῆ-
σις του, δηλ. μὲ ποίαν σειρὰν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ;

Τ.ἀ. ἀλώνι... ἀνήκει εἰς μίαν καὶ οἰκογένειαν.

Ἐν. κάποιος χεῖραν δίδ. ἔχ. ἀλώνι, ἔχει τὰ δι. καί-
ωκα νὰ ἀλυνίσῃ εἰς αὐτὸ χωρὶς νὰ ὀψοφῇ.

- 6) Ἀπὸ πότε ἀρχεται τὸ ἀλώνισμα καὶ πότε λήγει ; Τ.ο. ἀλύνισμα,
εἰς τὸν τόπον μας... ἀρχεῖται ἀπὸ 15 Ἰουνίου... μαζὶ με
περί τῆς 10^{ης} Ἰουλίου.

- 7) Εἶδη ἀλωνιῶν (ἀναλόγως τῆς κατασκευῆς των)· π.χ. χωματά-
λωνο (μὲ δάπεδον ἐκ χώματος)· πετράλωνο (μὲ δάπεδον
ἐστρωμένον μὲ πλάκες).

(Περιγράψατε τὴν κατασκευὴν ἐκάστου καὶ παραθέσατε σχε-
διάσμα ἢ φωτογραφίαν αὐτοῦ)

Τ.ἀ. ἀλώνια εἰς τὸν τόπον μας εἶναι χωματάλωνο.

Τ.ἀ. τοιχώματα γινώσκ. εἶναι περιφραγμένα μὲ
κεραίες πέτρι.

- 8) Πῶς ἐπισκευάζεται τὸ ἀλώνι ἐκάστου ἔτος πρὸ τῆς ἐναρξeos τοῦ
ἀλωνισμοῦ (π.χ. τοῦ χωματάλωνου : καθαρισμός αὐτοῦ καὶ
ἐπάλειψις τοῦ δαπέδου καὶ τοῦ γύρω τοιχώματος, ὅπου ὑπάρ-
χει, μὲ πηλὸν ἐκ χώματος ἢ συνήθως διὰ μείγματος κόπρου βοῶν
καὶ ἀχύρων).... Τ.ο. ἀλώνι ἐκαστον ἔτσι, πρὸ τῆς

ἐναρξeos τοῦ ἀλωνισμοῦ, καθαρίζεται ἀπὸ τὰ χόρτα.

Κατόπιν φέρεται μὲ ἀφδοκὰ νερό ὥστε νὰ

λασπώσῃ καὶ ζέλοι· στρώνεται μὲ ψιφίτι ἀχυρά.

- 9) Ἡ ὥς ἂν προετοιμασία τοῦ ἀλωνιοῦ καὶ ἡ ἐναρξis τοῦ ἀλωνι-
σμοῦ γίνεται ὠρισμένην ἡμέραν καὶ ὥραν ;

Ἡ ὥς ἂν προετοιμασία τοῦ ἀλωνιοῦ γίνεται μίαν

ἐξέφραν πρὸ τῆς ἐναρξeos τοῦ ἀλωνισμοῦ... Ὅχι ὠρισμένην
ἡμέραν καὶ ὥραν.

- 10) Πῶς γίνεται ἡ τοποθέτησις εἰς τὸ ἀλώνι τῶν δεματιῶν, ὅπου
ὑπάρχει ἀλωνόστυλος, ὥς καὶ τὸ ἀπλωμα τῶν σταχύων πρὸς ἀλω-

νισμόν ; Περιγράψατε τὸν τρόπον τοῦτον ἢ οἶονδήποτε ἄλλον.
*Φέρουν ἕνα ἕνα τὰ δερμάτια εἰς τὰ ἀλώνια τὰ λύνουν
 καὶ τὰ ἀπλώνουν μέχρι ὅτου καλυφθῇ ἅλῃ ὁ χώρος.
 Ἡρρεῖχουν αἰῶς τὸ ἔ. περίπου τοῦ καθ' ἑαυτοῦ δερματός.
 τὰ πατὰ εἰς τὸ προηγουμένον ὥστε γὰρ μὴ μένῃ πέντα.
 Εἰς τὸν τόπον μὲν δὲ τὸν ὅπου τὰ ἀλώνια ἐκτείνονται.*

11) Πῶς γίνεται τὸ ἀλώνισμα τῶν σταχύων διὰ τῆς χρησιμοποιοῦ-
 ῆσεως ζῶων (βοῶν, ἵππων κλπ.).

α) Ἀλώνισμα πρὸς ἀχυροποίησιν τῶν σταχύων διὰ τῆς καταπατή-
 σεως αὐτῶν ὑπὸ περιφερομένων ζῶων (βοῶν, ἵππων κλπ.).
 Πολλαχοῦ τοποθετεῖται πρὸς τοῦτο καθέτως εἰς τὸ μέσον τοῦ ἀλ-
 ωνιοῦ ξύλινος στῦλος, ὕψους δύο μετρῶν (καλούμενος σπηχερός,
 στρουλλοῦρας, δουκάνη, βουκάνη κ.ά.), ἀπὸ τοῦ ὁποῦ ἐξαρτῶν-
 ται σχοινία, ὡς εἰς τὸ ἀνωτέρω σχεδιαγράφημα, διὰ νὰ συγκρατοῦν-
 ται ἀπὸ τὸ ἕτερον ἄκρον τῶν τὰ ζῶα, ὥστε νὰ περιφέρωνται κυκλι-
 κῶς, «νὰ ἔρχωνται γύρες», καὶ οὕτω νὰ κόβουν τὰ στάχυα.....

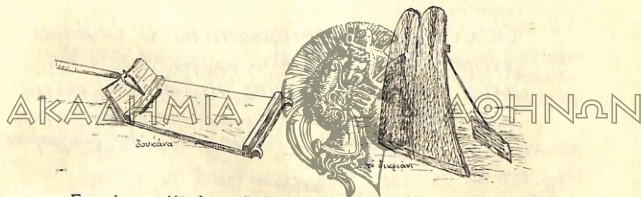
*Οὐδέποτε... ἐκρηκτικῶς... εἰς τὸν τόπον μας.....
 ἀλὼν ὁ στῦλος.....*

β) Πῶς ζεύονται οἱ βόες, τὰ ἄλογα κλπ. διὰ τὸν τρόπον τοῦτον τοῦ
 ἀλωνισμοῦ. Πῶς συνδέεται τὸ σχοινὶ ἀπὸ τὸν κάθετον ἀλωνό-
 στυλον μὲ τὰ ζῶα; (Εἰς τινὰς τόπους δένεται τὸ σχοινὶ εἰς θηλειᾶς,
 αἱ ὁποῖαι περιβάλλουν τὸν λαιμόν τῶν ζῶων. Εἰς ἄλλους τόπους
 εἰς τὸ ἀλώνισμα διὰ τοῦ τρόπου τούτου δὲν ὑπάρχει στῦλος εἰς τὸ
 μέσον τοῦ ἀλωνιοῦ. Τὰ ἀλωνίζοντα ζῶα περιφέρονται συνδεδε-
 μένα εἰς σειρὰν διὰ σχοινίου, τὸ ὁποῖον σχηματίζει θηλειᾶς περὶ τὸν
 λαιμόν ἐκάστου ζώου. Περιγράψατε ὅπου ὑπῆρχεν (ἢ διατηρεῖται
 ἀκόμη) ἀλωνισμός κατὰ τὸν ἕνα ἢ τὸν ἄλλον τρόπον, παραθέτον-

τες καὶ σχετικὰς φωτογραφίας ἢ ἰχνογραφήματα).....

Εἰλ. τὰν. τόπαν. μας. ὁ. ἀλωναίσι. γίνεται. μετ. ζευγμέν. α. ἄλλα 3-6
 τὸ. ἀφῶτα. συνδέονται. μεταξὺ. τῶν. αἰ. σφῶν. διὰ. ὀχαικίαν, τὸ
 ὁποῖον. σχηματίζει. θάλασσ. περὶ. τὸν. λαμὸν. ἐκείν. δύν. τὰ. ἡλωνίζοντα
 ζῶν. περιφέρονται. ἐντὸς. τῶν. ἡλωνίων. ἀδυναμεικ. ἐπὶ. τὸν. ἀλωναίσι.
 ζεύονται. καὶ. βόες. μόνι. μετ. τὸν. καὶ. ὅσον. ν. τούτων.

γ) Πού ἀντὶ τοῦ ἀλωνισμού διὰ τῶν ποδῶν χρησιμοποιεῖται καὶ μηχανικὸν ἀλωνιστικὸν μέσον· π. χ. χονδρὴ ἐπιμήκης σανὺς εἰς ἓν τεμάχιον ἢ δύο, προσαρμοζόμενα. Αὕτη ὠπλισμένη εἰς τὴν κάτω ἐπιφάνειαν διὰ κοπτερῶν μεταλλίνων ἐλασμάτων ἢ ἀποσχίδων σκληροῦ λίθου ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ ζυγοῦ ἐξευγμένων ζῶων, σύρεται δ' οὕτω κυκλικῶς ἐντὸς τοῦ ἀλωνίου ἐπὶ τῶν ἐστρωμένων σταχύων διὰ τὸν ἀλωνισμόν των.

Σημειώσατε, ἐὰν ἀπαντᾷ εἰς τὸν τόπον σας τὸ ἀλωνιστικὸν τοῦτο μηχανήμα ἢ ἄλλο τι, τὸ ὄνομα αὐτοῦ (π. χ. δουκάννα, δικρίανι, βωλόσυρος), περὶ τῆς κατασκευῆς του, τὸ σχῆμα καὶ τὰς συνήθεις διαστάσεις. Ἀπὸ ποῦ τὸ ἐπρωμηθεύοντο παλαιότερον καὶ σήμερον. Ἐπίσης πῶς γίνεται ἡ χρῆσις του καὶ διὰ ποῖα δημητριακά. Ἠλωνίζοντο (ἢ ἀλωνίζονται) ὅλα τὰ δημητριακά μετ' ἀλωνιστικὸν μηχανήμα; Μήπως π.χ. ἡ κριθή καὶ τὰ ὄσπρια (κουκκιά, ρεβίθια κ.ἄ.) ἡλωνίζοντο διὰ τῶν ποδῶν ζῶων ζευγνυσμένων καὶ περιφερομένων ἐπὶ τῶν σταχύων τούτων;

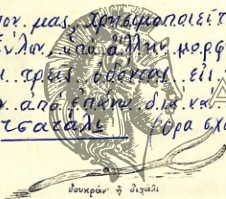
Ἐξοικονομοῦται... εἰ. τὰν. τόπαν. μας. τὰ. αἰ. ὅσον. μηχανικὰν. ἀλωναίσι. μέσον. ἔστιν. διὰ. τὸν. ἡλωναίσι. ζεύονται. βόες. καὶ. οὐκ. ἄλλα. Τὸ. ὄνομα. τῶν. εἶναι. ν. ταχ. ε. γ. (π) Αἱ. διαστάσεις... 1,50 x 0,70. Ἀρμυρομαχίται, διὰ. τῶν. ἡλωναίσι. εἰ. τῶν. Μ. ε. ἡλωναίσι. παραδίδεται. εἰ. τὸν. ζυγόν.

- δ) Ἀπὸ ποίαν ὥραν τῆς ἡμέρας ἀρχίζει ὁ ἀλωνισμός, κατὰ ποίαν δὲ διακόπτεται διὰ τὴν ἐπαναληφθῆ τὴν ἐπομένην. ;

Ἐκ τῆς ὥρας... ἀλωνισμός... ἀρχίζει... τὴν... 9^{ην} 10^{ην}
πρωτῆς ὥρας... καὶ... διακόπτεται... τῆς... ἀπογευμα-
τινῆς... ὥρας...

- 12) Ποῖα ἄλλα ἀλωνιστικά ἐργαλεῖα εἶναι ἐν χρήσει; (Εἰς τινὰς τόπους χρησιμοποιεῖται ἐπιμήκης ξύλον, τὸ ὁποῖον, καλούμενον διχάλι, δικούλι, δογκράνι κλπ., ἔχει τὸ ἄκρον ὀδοντωτὸν ὑπὸ τὴν κατωτέρω μορφήν):

ἔστι τὸν τόπον μας, χρησιμοποιεῖται τὸ ἐπιμήκης
ὀδοντωτὸν ξύλον, ὑπὸ ἄλλῃ μορφήν... εἰς τὴν...
ἄκρον ἔχει... ἀπὸ ξύλου... εἰς τὴν... καὶ ἐν
κατωτέρῳ... ἀπὸ ξύλου... διὰ τὴν... πρὸς τὴν
λέγεται τσασαλι (ἔχει δὲ καὶ γραφίδα)

δογκράν ἢ διχάλι

- 13) Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ἀλωνισμοῦ ὁ γεωργὸς μὲ τὸ διχάλι ἢ τὸ δικράνι, ἐρχόμενος γύρω εἰς τὸ ἀλώνι, ρίπτει ἐντὸς τοῦ κύκλου τὸν ὁποῖον διαγράφουν τὰ ζῶα ἢ τὸ ἀλωνιστικὸν μηχανήμα τοὺς ἀκό-
πους στάχους ;

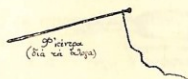
Ὁ γεωργός, κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ἀλωνισμοῦ
μὲ τὸ... τσασαλι... ρίπτει ἐντὸς τοῦ κύκλου πρὸς δια-
γράφειν τὰ στάχους.

- 14) Ἦτο ἐν χρήσει ἐιδικὴ ἀλωνόβερρα διὰ τὴν ὀδήγησιν καὶ τὸ κύ-
πημα τῶν ζῶων ; (Ἐν Κρήτῃ λέγεται αὕτη βουκέντρι· ἄλλαχοῦ
φ'κέντρα). Πόσον μῆκος εἶχε καὶ ποία ἡ κατασκευὴ τῆς ; (Σχε-
διάσατε τὴν ράβδον αὐτήν). (Βλέπετε κατωτέρω εἰκόνα).

Ἦτο ἐν χρήσει ἐιδικὴ ἀλωνόβερρα διὰ τὴν
κύπημα καὶ τὴν ὀδήγησιν... καὶ...
λεπτὴ ράβδος ἐκ ξύλου... καὶ
ἐλέγετο βίτσα.

- 15) Πῶς λέγεται ἡ ἐργασία τοῦ ἀλωνίσματος ἑνὸς ἀπλώματος, δηλ. ἑνὸς στρώματος σταχύων ἐντὸς τοῦ ἀλωνιοῦ. (Ἐν Κρήτῃ καλεῖται δούλα). Πόσαι στρώσεις (δηλ. ἀπλώματα) σίτου, κριθῆς, βρώμης κλπ. ἤλωνίζοντο καθ' ἡμέραν

Καθε... στρώσι... καλεῖται... ἓνα ἀλώνι...
...μία στρώσι... ἤλωνίζοντο... τὴν ἀβέβη...

- 16) Πῶς λέγονται οἱ ἀλωνισθέντες στάχυες, προτοῦ λιχνισθοῦν διὰ τὰ ἀποχωρισθοῦν τὰ ἄχυρα ἀπὸ τὸν καρπὸν ; (ἐν Κρήτῃ : μάλαμα)

- 17) Ποῖοι ἀλωνίζουσι : ὁ ἴδιος ὁ γεωργὸς με ἰδικὰ του ζῶα ἢ ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν ἀκόμη) εἰδικοί ἀλωνισταί (ἐν Αἰτωλίᾳ : βαλμάδες, δηλ. τσάπανηδες, καλούμενοι ἀλωναραῖοι καὶ ἀγωνιάτες), οἱ ὅποιοι εἶχον βόδια ἢ ἄλογα καὶ ἀνελάμβανον τὸν ἀλωνισμόν.

Ἀλωνίζει ὁ ἴδιος ὁ γεωργός, με βοηδοί καὶ μέλη τῶν οἰκογενειῶν. καὶ με ἰδικοὺς τῶν ζῶα καὶ ἐὰν δὲν φθάσῃ... θαννίζετα ἀπὸ ἀλλοτρίων καὶ δὲν ὑποῤῃχον, ἐν τὸν τῶπον καὶ, εἰδικοί ἀλωνισταί.

- 18) Πλὴν τοῦ μέσου τούτου με ζῶα καὶ με ἀλωνιστικὸν ἐργαλεῖον ὑπῆρχον παλαιότερον εἰς χρῆσιν ἄλλα μέσα χωρισμοῦ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τοὺς στάχυν· π.χ. τὸ κοπάνισμα αὐτῶν με χονδρὸν ξύλον (τὸν κόπανον) ἢ με ἄλλον τρόπον ; (βλ. κατωτέρω ἐν σελ. 26 εἰκόνα).

Δὲν ὑποῤῃχον παλαιότερον ἐκ χρύσιν ἀλλὰ μέσα χαρῖφιν... τὴν μαρμαρῶν... ἀπὸ τοῦ βιτρυλίου...

- 19) Ὁ κόπανος οὗτος πῶς ἐλέγετο· ἐκ ποίου ξύλου κατεσκευάζετο· πόσον μῆκος καὶ πᾶχος εἶχε καὶ ποῖον τὸ σχῆμά του ;

- 20) Τὸ κοπάνισμα τῶν σταχύων ἐγίνετο εἰς τὸ ἀλώνι ἢ εἰς τὴν αὐλήν; Διὰ ποῖα δημητριακὰ ἐγίνετο (ἢ γίνεται) χρήσις τοῦ κοπάνου; (π.χ. φακῆς, ρεβιθιῶν κλπ.).....

Ἐκοπάνιζαν μόνον τοὺς διαλεγεμένους διὰ πλεονέκτημα
ὁρώχους με' κόπανον.

κόπανος στρογγύλος

ξύλον σκαμνισμένον διὰ τὸ κοπάνισμα
μικροῦ σιτοῦ δημητριακῶν...

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

τὸ Δικαίωμα

ΑΘΗΝΩΝ

Ὑπὸ πόσων καὶ ποίων προσώπων ἐγίνετο μόνον ὑπὸ τῶν μελῶν
τῆς οἰκογενείας ἢ καὶ συγγενῶν; Ἀνελάμβανον τὸ ἔργον τοῦτο
ἄλλα πρόσωπα ἐπ' ἀμοιβῇ; Πῶς ἐκαλοῦντο τὰ πρόσωπα αὐτά;
Πῶς ἐγίνετο τὸ κοπάνισμα τοῦτο διὰ τὰ δημητριακὰ μεγάλων
παραγωγῶν;

- 21) Ποῦ ἐτοποθετοῦντο (ἐξηπλοῦντο) οἱ στάχυες διὰ τὸ κοπάνισμα.
Ἐγίνετο τοῦτο ἀπ' εὐθείας ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ἢ ἐπὶ ξύλου; Πόσαι
στρώσεις (δηλ. ἀπλώματα) σταχύων ἐκοπανίζοντο τὴν ἡμέραν;
Τὸ κοπάνισμα ἀπέβλεπε μόνον εἰς τὸν χωρισμὸν τοῦ καρποῦ ἢ

καὶ εἰς τὴν ἀχυροποίησιν τῶν σταχύων ; (Περιγράψατε λεπτομερῶς τὸν τρόπον τοῦτον χωρισμοῦ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τοῦς στάχους, παραθέτοντες σχεδιαγραφήματα ἢ φωτογραφίας)

- 22) Κατὰ τὸ ἀλώνισμα διὰ τῶν ζῶων, ὡς ἐπίσης καὶ διὰ τοῦ κοπάνου, ἐτραγουδοῦντο τραγούδια ; Ἐὰν ναί, ποῖα ;
Κατὰ τὸ κοπάνισμα μήπως ἐλέγοντο εἰδικὰ δίστιχα ἢ φράσεις διὰ τὸν συντονισμόν τοῦ ρυθμοῦ τῆς ἐργασίας ;

Δὲν ἐτραγουδοῦντο τραγούδια οὐτε δίστιχα
οὐδὲ φράσεις οὐδὲ δίστιχα

- 23) Πότε τὸ πρῶτον ἐγίνε χρῆσις ἀλωναστικῆς μηχανῆς εἰς τὸν τόπον σας. Ποῖος τὴν ἐπρομηθεύθη (πρόσωπον, συνεταιρισμός κλπ.). (Περιγράψατε τὸν τρόπον λειτουργίας αὐτῆς)

Δὲν ἐγίνε ἀκόμα χρῆσις ἀλωναστικῆς μηχανῆς ἐν τῷ τόπῳ σας.
β'. Λίχνισμα

- 1) Πῶς λέγονται οἱ ἀλωνισμένοι στάχες, ἐτοιμασμένοι διὰ τὸ λίχνισμα (ἐν Αἰτωλίᾳ : λειῶμα, ἐν Κρήτῃ : μάλαμα). Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον σωρεύεται τὸ λειῶμα διὰ τὸ λίχνισμα πῶς λέγεται τοῦτο (εἰς Κρήτην : θρινάκι, εἰς Αἰτωλίαν καὶ Πελοπόννησον : δικριάνι, ἀλλαχοῦ : δικιργιάνι) καὶ ποῖον τὸ σχῆμα αὐτοῦ

Δὲν ὑπάρχει ὀνομασία τῷ ἀλωνισμένῳ σταχύϊ.
Οἱ ἀλωνισμένοι σταχτοὶ σωρεύονται μὲ τὸ ἐργαλεῖον
πρὸς φίνεται τὸ λίχνισμα τὸ λεγόμενον αλιχνιστὴρ

Ὁ σχηματιζόμενος σωρὸς ἔχει σχῆμα στρογγύλον ἢ ἐπίμηκες ;
Προτὺ ἀρχίσῃ τὸ λίχνισμα (ἀνέμισμα) πρὸς ἀποχωρισμὸν τοῦ ἀχύρου

ἀπὸ τὸν καρπὸν, καρφώνεται τι ἐπάνω εἰς τὸν σωρόν ; Μήπως μαχαίρι, τὸ θρινάκι ἢ ἄλλο τι ; Τί λέγεται κατὰ τὴν πρᾶξιν ταύτην καὶ πρὸς ποῖον σκοπὸν γίνεται τὸ ἔθιμον τοῦτο.

Ὁ... εὐχρηματίζόμενος... δωροῖ... ἔχει... εὐχρημα... ἐπιμένει.
μαί... λέγεται... λαμπνί... (τὸ)
δὲν... ἐκάρχει... διήδεα... καρφάει... τι... ἐπὶ... τὸν... σωρόν.

- 2) Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον γίνεται τὸ ἀνέμισμα ; (Πῶς λέγεται τοῦτο : φτυάρι, θρινάκι ; Ἰχνογραφήσατε τοῦτο.

Τὸ... ἀνέμισμα... εἰς... τὸν... τόπον... μέ... γίνεται... μέ... ξύλινον
ὀδοντωτὸν... φτυάρι... καλούμενον... ἀλιχνιστήρ...
Εἶναι τὸ ἴδιον μὲ τὸ εἰκονιζόμενον, μόνον ἔχει πέντε (5)
ὀδόντας. (βλέπε φωτογραφίαν καὶ σχέδιον)

Τὸ ἀνέμισμα λέγεται
ἀλιχνισμα

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

- 3) Ποῖος λιχνῶ (ἀνέμιζει)· ἄνδρας, γυναῖκα· εἰδικὸς λιχνιστὴς ἐπ' ἀμοιβῇ ;

Πάντα... ἀλιχνίζ... ἄνδρας... ὁ... ἴδιος... ὁ... γαρ...
μαί... οὐχί... εἰδομὸς... λιχνιστὴς... ἐπ' ἀμοιβῇ...

- 4) Πῶς λέγονται τὰ χονδρὰ τεμάχια τῶν σταχύων, τὰ ὅποια μετὰ τὸ λίχνισμα παραμένουν μετὰ τοῦ καρποῦ· (εἰς τινὰς τόπους καλοῦνται : κόντυλοι, κόμπια). Πῶς ἀποχωρίζεται ὁ καρπὸς ἀπὸ τοὺς κόντυλους ἢ τὰ κόμπια ; Ποῦ συνηθίζεται νὰ γίνεται δεύτερον ἀλώνισμα διὰ τῶν ποδῶν τῶν ζώων, ὥστε νὰ ἀποφλοιωθῇ ὁ σίτος κλπ ;

Μετὰ... τ'... ἀλιχνισμα... αἱ... σταχθεῖ... αἱ... ὀσσοὶ παραμένον
λέγονται... κότταλα... τὰ... κότταλα ἀποχωρίζονται
ἀπὸ τὸν καρπὸν... ὑπὸ... γυναικῶν... ἢ... παιδίων, διὰ... εἰδικῶν
σαρκώδων, κατασκευαστῶν... ἐκ... θλαστικῶν... ραδικίων... πᾶν
λέγονται... π' ξίφει

- 5) Πῶς γίνεται ἡ ζεύσις τῶν ζώων διὰ τὸ δεύτερον, ὡς ἀνωτέρω, ἀλώνισμα ; Ποῦ ἀπαντᾷ τὸ ἀλώνισμα τοῦτο· πῶς λέγεται ; (Ἐν

Κρήτη: ξεβαβούλισμα καὶ καρπολώνεμα)· διὰ ποῖα δημητριακὰ συν-
 ηθίζεται τοῦτο

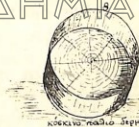
Διὰ τὸ δωτερον ἀλάνισμα, πῶς ποτὶσθάν, ἢ
 ξενύξιν τῶν ζῶων ἐρίτω δώσας καὶ εἰς τὸ ἀρῶσαν
 ἀλάνισμα τῶν ἀνθρώπων. Τὸ ἀλάνισμα αὐτὸ δὲν ἔχει
 εἰδικὴν ὀνομασίαν· λέγον ἀλάνεμα χιὰ τὰ κότσαλα.

- 6) Ἀφοῦ διὰ τοῦ λιχνίσματος (ἀνεμίματος) ἀποχωρισθοῦν τὰ ἄχυρα,
 πῶς γίνεται ἡ διαλογή τοῦ καρποῦ ἀπὸ τὰ μετ' αὐτοῦ παραμείναντα
 χονδρὰ τεμάχια τῶν σταχύων (τοὺς κοντύλους, κόμπια κ.ἄ.) ;

Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ λιχνίσματος, ἀπεχωρίζονται τὰ
 κότσαλα, ὑπὸ γυναικὸς διὰ σαρωθρον. Τέλος δὲ αὐτοῦ τῶν καρπῶν
 κοσκινίζεται διὰ μεγάλαν κοσκίνον. πᾶσι λέγεται καλμπούρ
 ἔχει μεγάλα ὅπκι ὅχιον τεταμένον καὶ εἰς αὐτὸ δέσμεται ὅσα σιτοκλάμματα
 γίνεται τοῦτο κατὰ τὸ ἀνεμίσει ἀπομακρυνομένων τῶν ξένων αὐτῶν
 ὑλῶν ὑπὸ γυναικὸς διὰ σαρωθρον· ἢ δι' ἄλλων μέσων, ὡς π.χ. κοσκί-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

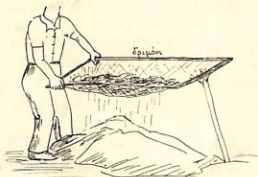
ΑΘΗΝΩΝ

κόσκινο καλὸ δερμόντιον

κότσοι ἢ ἀρῶλοισι

νων με ὅπας διαφόρων μεγεθῶν· π.χ. με τὸ κόσκινον τὸ καλούμενον
 κατὰ τόπους: βολίστρης, δερμόνι, δορμόνι, δριμόνι, ρεμόνι κλπ.

(Περιγράψατε λεπτομερώς τούς ἐν χρήσει παλαιότερον (ἢ καὶ σήμερον) τρόπους χωρισμοῦ τῶν κόκκων τῶν δημητριακῶν ἀπὸ τὰ ἄχυρα καὶ τὰς ἄλλας ὕλας. Ἰχνογραφήσατε δὲ ἢ παραθέσατε φωτογραφίας τῶν ἐν χρήσει ἐργαλείων καὶ σκευῶν)

Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ λιχνίσματος, ἀποχωρίζονται τὰ κόκκαλα διὰ βαρὺ ὄρον. Ὄταν τελειώσῃ τὸ λιχνισμὸς ὁ σωρὸς τοῦ καρπῶν κοκκινίζεται μὲ τὸ καλμπόν. τὸ ὁποῖον μὲ μία δουλειὰ κρεμαῖται εἰς ἓνα δένδρον. ὁ λιχνισμὸς πρὶν εἶναι ὁρατὸς. Ἐκεί, κοκκινίζει καὶ ἄλλος ρίχνει, ἀπὸ ἀεκιῶν ὕψους, μὲ ἓνα δοχεῖον τὸν καρπὸν ἐν τῷ κοκκίνῳ.

7) Ὄταν ἐτοιμασθῇ, ὡς ἀνωτέρω, ὁ καρπὸς σχηματίζεται εἰς σωρόν; Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον σωρεύεται; Χαράσσεται ἐπὶ τοῦ σωροῦ σταυρὸς; Πῶς χαράσσεται καὶ ποία ἡ μορφή του. Μήπως ἐμπηγνύεται κατόπιν εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ σωροῦ τὸ ἐργαλεῖον τοῦ λιχνίσματος (θρινάκι, φτυάρι), ἐπακολουθεῖ δὲ καὶ προσκύνησις καὶ ἀσπασμὸς τοῦ σωροῦ ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ;

Ὄταν ἐτοιμασθῇ ὁ καρπὸς σχηματίζεται εἰς σωρόν. Σωρεύεται μὲ τὸ ἀλιχνιστὴρ. Εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ σωροῦ ἐμπηγνύεται τὸ ἀλιχνιστὴρ. Τοιοῦτο πρῶτως γίνεται ὁ ἐπολογισμὸς, κατὰ προσέγγισιν, ὡς παρὰ χεῖρας. ὁ ὁποῖος (Σημειώσατε τὸ ὄνομα τοῦ μετρητοῦ, τὴν

8) Ἀλλὰ ἔθιμα προτοῦ νὰ μεταφερθῇ ὁ καρπὸς (σίτος, κριθή κλπ.) εἰς τὴν ἀποθήκην.

γ.1) Ποῖαι ὀφείλαι πρὸς τρίτους ἔπρεπε νὰ καταβληθοῦν εἰς εἶδος ἀμέσως εἰς τὸ ἁλώνι· π.χ. ἡ δεκάτη, κοινῶς δεκάτισμα. Ποία ἦτο ἡ συνήθεια. Ἦρχετο ὁ δεκατιστής εἰς τὸ ἁλώνι; Μὲ ποῖον μέτρον (δοχεῖον) ἐγένετο ἡ μέτρησις τοῦ σίτου, τῆς κριθῆς κλπ., διὰ τὴν εἴπραξιν ὑπὸ τοῦ δεκατιστοῦ τοῦ «δεκάτου». (Σημειώσατε τὸ ὄνομα τοῦ μετρητοῦ, τὴν

χωρητικότητα του εἰς ὀκάδας, εἰς κοιλὰ κλπ., παραθέσατε δὲ καὶ ἰχνογράφημα αὐτοῦ· βλ. κατωτέρω σχετικὰς εἰκόνας).....

Ἐπρεπε. κ' καταβῆναι εἰς τὸ ἄλωνι. ὃ δὲ καὶ ἐπὶ (αὐτοῦ αὐτῶν)
ἤρκετο εἰς τὸ ἄλωνι. ὃ δὲ καὶ ἐπὶ (αὐτοῦ αὐτῶν) καὶ μετὰ
τὴν μέτρησιν τοῦ καρποῦ, ἐλάμβανεν τὸ $\frac{1}{16}$ τῶ ἑωρῶν
ἐμετροῦσαν μὲ τὸ μ' ὀσκόιλιν ἢ τὸ μεγάρον

μ' ὀσκόιλιν

κούτελος

2) Ποῖα ἄλλα βάρη κατεβάλλοντο εἰς εἶδος εἰς τὸ ἄλωνι;

- α) τὸ παπαδιάτικο,
- β) τὸ ἀγροφυλακιάτικο,
- γ) τὸ γυφτιάτικο,
- δ) τὸ ἑλάνιατικο κλπ.

Σημειώσατε τὰ ἐν χρῇσει παλαιότερον μέτρα τῶν δημοτρίκων (ὄνομα, χωρητικότης, σχῆμα, καὶ παραθέσατε ἰχνογραφήματα ἢ φωτογραφίας αὐτῶν)

1) Τὸ μ' ὀσκόιλιν... Κυλινδρικόν δοχεῖον, χωρητικότης... 6-6½ ὀκάδας...

2) Τὸ μέγαρον... Τὸ δοχεῖον... χωρητικότης... 12½-13 ὀκάδας... Τὸ μέγαρον... μέγαρον... ἐνὰ μὲν... 50% πρ. ὀκάδας

3) Πού ἀπεθηκεύετο κατόπιν ἡ παραγωγή (ὁ καρπὸς) ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ ἐντὸς τῆς οἰκίας (εἰς ποῖα δοχεῖα) ἢ εἰς ἀγρούς ἐντὸς εἰδικῶν λάκκων; (Σημειώσατε λεπτομερῶς εἰς ἑκάστην περίπτωσιν τὰς σχετικὰς συνηθείας) Ὁ καρπὸς ἀποθηκεύετο ἐντὸς τοῦ οἴκου τοῦ γεωργοῦ καὶ μέσα... εἰς... ἀμπάρ... (ἐν τῇ... κιβώτιον... διαφρίγματα 3-4 καλούμενα χκιοζία)

4) Τὸ ἀχυρον ποῦ ἀπεθηκεύετο. Εἰς ἀποθήκην (ἀχυρῶνα) ἐντὸς τοῦ χωρίου ἢ εἰς τὸν ἀγρὸν καὶ παρὰ τὸ ἄλωνι. Πῶς ἐγίνετο ἡ ἀποθή-

κευσις εἰς τὴν ὑπαιθρον ; .. Τὸ ἄχρυν ἀπεθηκεύετο εἰς
τὸν ἄχρυν καὶ εἰς τὸν πλησίον τοῦ ἀλανίου ἐφρικόμενον
ἀχυρῶνα. (ἀχυρόνα). Εἰς τὸ ὑπερὸν δὲ ἀπεθηκεύετο ποτὶ
ἀχυρόνακον

- 5) Πῶς ἐγένετο (ἢ γίνεται) ἡ διαλογὴ τοῦ σπόρου. Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ
θερισμοῦ ἀπὸ τοὺς καλυτέρους στάχους ἢ μετὰ τὸ ἀλώνισμα ; ...

Ἡ διαλογὴ τοῦ σπόρου ἐγένετο πρὸ τοῦ ἀλωνισμοῦ ..

Ἐδιάλεξαν δρεμμέναν στάχυν καὶ ἔκοπον τὴν κορυφὴν αὐ-
τῆς καὶ τὸ καίω μέρος. (ἐκκαυσάν) καὶ ἐκραύσαν τὸ μέγαλον
πλέγμα τοῦ στάχους διὰ σπόρον. Μετὰ τοὺς ἐκοπάνησαν τὸ ἄλωνα -

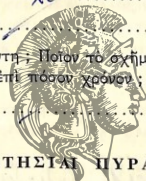
- 6) Μήπως ὅπου γίνεται ἡ διαλογὴ τοῦ σπόρου πρὸ τοῦ θερισμοῦ κατα-
σκευάζεται τότε ἢ μετὰ τὸν θερισμὸν πλέγμα (πλεκτὴ) ἐκ σταχῶων,
τὸ ὅποιον ἀναρτᾶται εἰς τὸ εἰκονοστάσιον ἢ ὀπισθεν τῆς θύρας κλπ ; ..

Ὁ. χι.

Πῶς λέγεται ἡ πλεκτὴ αὕτη ; Ποῖον τὸ σχῆμα τῆς ποῦ φυλάσσεται.
πρὸς ποῖον σκοπὸν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ; ..

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Δ'. ΕΤΗΣΙΑΙ ΠΥΡΑΙ

- α'. 1) Κατὰ ποίας ἡμέρας τοῦ ἔτους λαμβάνει χώραν κατ' ἔθιμον εἰς τὸν
τόπον σας ἀναμμα φωτιάς εἰς τὸ ὑπαιθρον. (Π.χ. παραμονὴ Χριστου-
γέννων, ἑσπέρas 23 Ἰουνίου (Κληδόνου), Ἀποκριές, πρώτη Μαρ-
τίου, Πάσχα (κάψιμο τοῦ Ἰούδα), ἑσπέρas τῆς 31 Αὐγούστου κλπ.)

Εἰς τὸν τόπον καὶ τὸ ἀνάμμα φωτιάς λαμβάνει
χώραν καὶ τὸ ὑπαιθρον τὸ ἑσπέρas 23^{ης} Ἰουνίου
(Κληδόνα). Παραμονὴ καὶ ἑσπέρas τῶν Γκιρδίων

Εἰς ποίας ἡμέρας, ποῖαν ὥραν καὶ εἰς ποῖον μέρος ; ..

τὸν Ἄγιον Γεώργιον Προδρόμον. Τὴν ἑσπέραν
αὐτοῦ καὶ τὸν Λέγοντα, τὸν Ἄγιον Γεωργίου.

τὸν Λιτροπιδιόν. Τὸ ἀνάμμα καὶ φωτιάς

γίνεται περὶ ὥραν 7-8³⁰ ἑσπέρas καὶ ἐξ διασπάρων
ἐν ὁδῶν (σταυροδρόμια).

- 2) Πώς λέγεται ἡ φωτιά αὐτή; (π.χ. φανός, ἀφανός κλπ.).....

Ἡ φωτιά αὐτή λέγεται καψαλιά.....

- β'. 1) Ποιοὶ ἀνάπτουν τὴν πυράν; παιδιὰ, ἡλικιωμένοι, ποῖος ἄλλος;...

Αἱ γυναῖκες καὶ τὰ παιδιὰ τῆς γειτονιάς.

- 2) Ποῖος ἢ ποιοὶ συλλέγουν τὰ ξύλα, θάμνους κλπ. διὰ τὴν πυράν.
Τὰ κλέπτουν; Ἄν ναι, ἀπὸ ποῖον μέρος;.....

Αἱ γυναῖκες φέρον. τὰ στεφάνικα τῆς Πρωτομηνιάς, τὸν δέν. γράβουν καὶ κόβουν ἀπὸ τὰ δέν. καὶ οἰκιστὰς ἄλλων γειτονιάς.

- 3) Πώς γίνεται ἡ συγκέντρωσις των. (Περιγράψατε λεπτομερῶς)

Αἱ γυναῖκες, καὶ μετὰ τὴν φέρον. τὰ στεφάνικα τῆς Πρωτομηνιάς καὶ τὰ δέν. καὶ οἰκιστὰς ἄλλων γειτονιάς. Τὰ παιδιὰ φέρουν μαλακὴς.

Αἱ γυναῖκες φέρουν καὶ τὰ δέν. καὶ οἰκιστὰς ἄλλων γειτονιάς.

- γ'. Ποῖαι αἱ συνήθειαι εἰς κάθε τόπον διὰ κάθε πυράν;

- 1) Προσευχαί, διάφοροι ἐπικλήσεις, ξόρκια, ἄσματα, κρότοι, θόρυβος.
Καταγράψατε τὰ σχετικὰ κείμενα.....

Ἄξιο... παράξιο...
καὶ κόκκινο σταφύλι...
αἰδερὸ... καὶ μέλι...
καὶ πέτρα τὸ μεφάλι...

- 2) Πηδήματα, χοροὶ γύρω ἀπὸ τὴν πυράν. (Περιγραφή λεπτομερῆς)

Γίνονται τρία πηδήματα ὑπεράνω τῆς πυρᾶς.
Ἐκείναι δὲ δώδεκα. αὐτὴ δὲ ἔχει ἑξοκρέτη καὶ μέλαν. τὸν μετὰ μιλᾶτον. Λυγαριάς καὶ ἐπὶ τὴν μεφάλην φορεῖ στεφάνον. τὸν μετὰ μιλᾶτον. Λυγαριάς. εἰς τὴν δεξιὰν χεῖρα κρατεῖ δίδον, τὸν δὲ δώδεκα δίδον ἐπὶ τῇ μεφάλει καὶ ἀρχίζει τὰ πηδήματα, ἀναφωνεῖ δὲ τὸν ὡς δὴν ἐγὼ εἰς τοῦτον: Ἄξιο παράξιο καὶ π.

- 3) Τί καίονται εἰς τὰς πυράς αὐτάς· (κάψιμον τροχοῦ ἀμάξης, λου-
λουδιῶν τοῦ Μάρτη, τοῦ στεφάνου τῆς Πρωτομαγιάς κλπ.)

Καίονται. θζεφάντα. τῆς. Πραγματοποιεῖς. μαί.
μαλαμιεῖ. (ἀχρη). ἀπό. σπαρ. καί.
Παλαιότερον. ἐμαίοντο. μαζί. μαί. κλαῖναι. εἰς.
τῆς. διαπύου. ἔπλεκαν. οἱ. μεταξο. σιμῆ. λη. κε. τα. βρεβί. κη.

- 4) Καίονται (ή έκαίοντο) όμοιώματα· π.χ. κατά τή Πάσχα όμοίωμα
του Ίουδα (περιγράψατε λεπτομερώς)

Δέν έπαιόντο ούτε μαύνεται δροσάκια
κι ως πυράς αβύσσου.

- 5) Παραθέσατε λεπτομερή περιγραφή του εθίμου εις τὸν τόπον, σας

Τὴν παραμυθίαν καὶ ἐπαρτίαν τοῦ Γενεθλίου τοῦ Ἰσραὴλ
Ἰωάννου τοῦ Προφῆτου, καὶ Ἀγγέλου Γεωργίου καὶ Νικη-
τοῦ, καὶ Ἀρχαγγέλου τοῦ Ἰσραὴλ, καὶ ἁγίων, καὶ ἁγίων

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

αὐτὸς ὁ θεὸς πατὴρ ἀγαπᾷ τοὺς υἱοὺς τοὺς ἀληθίνοις

Κεντρικά. διμελές τοι χωρὶν, ματὰ προτίμην βίν.

Εἰς διασταυρώσεις ὁδῶν - σταυροδρομία - καὶ ῥέγοντας

καφελίες. Ανατίθενται από ημετέρας και παιδιά.

Δια τὸ ἀνάγκη τῆς πυρᾶς ἐγκυμένον τὰ ἀποσπασθέντα

6289 ἀνὴρ ἐπὶ Πρωτομάχῳ, γὰρ ὁμοῖα πατ' ἐδῆσαν κρημ-

ζονται εἰς τὰς διὰς τῶν οἰκῶν τὴν 1^{ην} Μαίον.

Μαζί με τα σκευαίρια παύονται και μαλακίες (αχούρα)

and ορατο. Όταν άνδρες η φωνή αρχίζει ή υποχωρεί.

Εκείνος που θα υπερηφανόταν έχει ζωοποιήσει σ' αυτόν με όλη την
με' χάρη του ζωοποιού. (Από τον "Εκπαιδευτικό" 1929)

με κλάδον θυμίας καὶ ῥορεῖ εἰς τὴν μεγάλην στήραν
ἐκ κλάδον θυμίας

τῶν ὁμοίων δέ τινι ἐνὶ τῇ μεσοκλίματι

ἀρχίζει τὰ πνεύματα. Κρίνει τὰ

οὐκ ἐστὶν ἡμετέρας. καὶ τὰ πνεύματα ὑποφύουσιν
ἐκ πυρὸς καὶ ἀναβλύσκει.

το - παράξιο

και κόκκινο στα

βίβρο η μέση και

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΔΗΜΟΤΙΚΟΝ ΣΧΟΛΕΙΟΝ ΑΓΡΑΣ - ΛΕΣΒΟΥ

Αριθ. Πρωτ. 31
Διακτ. 28

Πρός
Τόν κ. 'Επιθεωρητήν τῶν Δημ. Σχολείων Β. 'Ενταλ -
δευτικῆς Περιφερείας Λέσβου

Εἰς Μ υ τ ι λ ῆ ν η ν

Θ έ μ α

"Υποβολή 'Ερωτηματολογίου
διὰ γεωργικὰ 'Εργαλεῖα
δεόντως συμπληρωμένων"

'Εν Ἀγρᾷ τῇ 4- 2- 1970

Λαμβάνω τὴν τιμὴν νά υποβάλω Ὑμῖν συνημμένως
'Ερωτηματολόγιον διὰ γεωργικὰ ἔργαλεῖα δεόντως
συμπληρωμένον ὑπὸ τοῦ διδ/λου Κ. Γιντζιρτζή
καὶ νὰ παρακαλέσω διὰ τὰ καὶ Ὑμᾶς .-

Ἐμπειθέστατος
Ὁ Δ/ντὴς τοῦ Δημ. Σχολείου

Νικόλαος Ἀλτιπαρμάνης

Πρός

Τόν κ. Ἐπιθεωρητὴν Δημοτικῆς
Ἑκπ/σεως β' Περιφερείας Λέσβου
Εἰς Μυτιλήνην

Περίληψις

« Ὑποβολὴ ἐκκλησιάζουσας λαογραφικῆς εὐτελείας τῆς ὑπ' ἀριθμ. πρωτ.
μὴς ὑλῆς, ὑπὸ Κωνσταντίνου 2.172/9-12-69 Ὑμετέρας διαταγῆς,
Τριγυρνῆ, διδασκάλου ἐπὶ 6^α λαμβάνω τὴν τιμὴν νὰ ὑποβάλλω ὅτι
βαθμῶ τῶν Δημοτ. Ἐκπ/σ. Ἐκπ/σ. συνημμένως τὴν ἀνατεθεῖσαν μοι λαο-
γραφικὴν ἔργασίαν ἥτοι:

Ἐν Ἀθρᾷ τῇ 4-2-1970

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

α) Ἐκπληρωτὸν διόντως συμπε-
πληρωμένον.

β) Τετράστιον τετράστιον περιέχον
τὴν ἐκκλησιάζουσας λαογραφικὴν ὑλὴν.

γ) Σχέδια γεωργικῶν ἐργαλείων.

δ) Φωτογραφίας γεωργικῶν ἐργαλείων
μαί νὰ παραμαλέω δια' τὰ μαθ' ἑκείνης
περαιτέρω.

Ἐὐπειθέτατος

Ὁ διδασκάλος

Κων. Τριγυρνῆς

Τα'

ἐν Ἀργα Λέοντος χρησιμοποιούμενα
γεωργικὰ ἐργαλεῖα
καὶ αἱ καὶ ἑδικοὶ πυραὶ.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Κυρ/εῖνον Γ. Τσιζιρέζ
Διδασκάλον Ἀργα-Λέοντος.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΓΡΑ - ΜΗΘΥΜΝΗΣ - ΛΕΣΒΟΥ

Τὸ χωρίον Ἄγρα εὑρίσκεται εἰς τὸ Ν.Δ. τμήμα τῆς γῆς Λέσβου καὶ εἰς τὴν ἐπαρχίαν Μηθύμνης.

Κεῖται εἰς τοὺς Β.Α. πρόποδας τοῦ βουνοῦ ποῦ λέγεται «Καραβούλι».

Ἀριθμεῖ περί τὰς πενταμοσίας (ἄρ. 500) οἰκίας, μετὰ τοῦ πληθύνον μεμεῖον οἰκισμοῦ «Λεύκα» καὶ τοῦ ἐπικρινῶν «Αποδημαίη». ἔχει πληθυσμὸν 1572 κατοίκους (ἀπογραφή 1961). Ἐπὶ Τουρκοκρατίας περιελάμβανε τριαμοσίας (ἄρ. 300) περίπου οἰκίας ἐξ ἧν διαμοσίας Χριστιανικαὶ καὶ ἑνατὸν Ὀθωμανικαί, ἐν ᾗ ἡ ἑτασίς των ἡ γῆ του δημοῦ, ἀνέμενε κατὰ τὰ δύο τρίτα εἰς Ὀθωμανοὺς καὶ ἓν τρίτον εἰς τοὺς Χριστιανοὺς.

Διὰ τὸν λόγον τοῦτον πολλοὶ τῶν Χριστιανῶν μετέβαινον εἰς Σμύρνην καὶ ἄλλα μέρη τῆς Μικρασίας καὶ εἰργάζοντο ὡς τεχνῖται.

(κτιῶνται, ξυλουργοί, βαφεῖς, ἀμμοποιεῖσθαι)
ἢ ἐργάζεται, ἐποχισσῶς.

Ὡς ἐν τούτῳ ἡ Ἄγρα ἐδέχθη τὸν Μικρασιατικὸν
πολιτικόν (γλῶσσα, ὕδρ, ἔθνος).

Εἰς ἣν δέσιν εὐρίσκεται σήμερον, τὸ χωρίον, ὑπο-
τιθέσθαι ὅτι ἐκτίσθη ὑπὸ Ὀθωμανῶν μετὰ τὴν
ὑποταγὴν τῆς Λέσβου εἰς τοὺς Τούρκους, ἐνῷ ἀπο-
χουμένως ὑπῆρχεν χωρίον, εἰς τὴν σημερινὴν τοποθε-
σίαν «Κατὰγραι» Ν. Α. τοῦ χωρίου μετὰ τὴν Ἄγραν.
Ἀποδείκνυται, ὅπου ὑπάρχον ἐρείπια μαρτυροῦντα
τὴν ὑπαρξίν ἐν τῷ χωρίῳ.

Κατὰ πᾶσαν πιθανότητα τὸ χωρίον αὐτὸ «Ἄγρα»,
ἐκτίσθη ὑπὸ ἀποίκων ἐξ Ἀττικῆς προσελθόντων
μαί ὅτι ἐν τοῦ Δήμου «Ἀγραίων», - τοποθεσία
παρὰ τὴν ἀριστερὰν ὁδὸν τοῦ Ἰλίου.

Ἐντεῦθεν φαίνεται ἔχει τὴν πηγὴν τὸ ὄνομα Ἄγρα.
Καὶ ὑπόδεσιν πολὺ πιστευτὴν, εἰς τὴν περιφε-
ρειαν Ἄγρας, ὑπῆρχον πολλὰ μικρὰ χωρία
ὡς ἡ «Γρήνια», τὸ «Μεγαλόβουνον», τὸ «Παλαιό-
μαστρον», τὰ «Λεύμα» (σήμερον, εἰς τὴν

Λεύκων, ἀγροτικάί τοπωνυμίας).

Οἱ Τούρκοι ἐλθόντες καί καταλαβόντες τὸ μέρος ἔνθα ἡ νῦν Ἄφρα, ἐπέβησαν καί ἐτυράνισαν τοὺς Χριστιανούς τῶν περίξ χωρίων, ὅπως ἐργάζοντες δωρεάν εἰς τὰ κτήματα τῶν καί μαθ' ἐνάσθησαν ἐσπέραν ἀνεχώρουν εὐαεστες εἰς τὸ ἰδιαίτερόν του χωρίον.

Ἐν τῇ χρόνῳ ὅπως μεταξὺ Ὀθωμανῶν καὶ Χριστιανῶν ἀνεπτυχθήσαν εὐεχόμεναι καί οἱ Ὀθωμανοὶ ἐπιδραστήσαντες ἐν αὐτοῖς ἐργαζομένοις Χριστιανῶν τῶν ὁμοίων ἔπεισαν τὰ κατοικησέωσι πλησίον τῶν καί νὰ μὴ κοπιάζον μεταβαίνοντες εἰς τὰ ἡμέωρον καί πλέον ἀπέχοντα χωρία τῶν. Τοῦτο μαρτυρεῖ καί ἡ δέξις τῶν Ὀθωμανικῶν οἰκιῶν, αἵτινες, ὡς λέγουσιν, εὐρίσκοντο εἰς τὸ μέσον τῶν χωρίων καί τὸ ἐπίπεδον αὐτοῦ, αἱ δὲ Χριστιανικαὶ περιέβαλλον τὰς Ὀθωμανικὰς.

Τοιοῦτατρόπως τὰ γύρω χωρία ἡρῆμώθησαν. Ἐνῷ τὰ Λεύκων τὰ ὁμοία ἦσαν πολὺ πλησίον, οἶοναί ὡς συνοικίᾳ παρέμειναν, καίτοι εἶναι πολὺ ἀρχαιότερα τῆς Ἀφρας.

Τὸ ἔδαφος

Τὸ ἔδαφος τῆς ἀγροτικῆς Περιφερείας Ἀρρᾶς, ἐντάσεως 60 τ.χ. περίπου, κατὰ τὸ μεγαλύτερον μέρος εἶναι ὄρεινόν καὶ ἡμιόρεινόν, δηλαδή βοσκότοποι.

Ὀλίγαι εἶναι αἱ καλλιερρήσιμοι ἐντάσεις (2,2%) εἰς τὰς πλαγιάς ἢ πρόποδες τῶν βουνῶν. Τὰ χωράφια τὰ ὅσῳτα ἐκαλλιερρῶντο.

Ἐλάχιστοι δὲ οἱ κήποι.

Αἱ καλλιερρῶσιμοι ἐντάσεις, τὰ χωράφια, εἶναι περιεφραγμένα μετὰ τοίχους ξυρολιθαῖ - ξυροτρόχαλα - τὰ λέγον.

Ἐπάνω εἰς τὸν τοίχον ὑπάρχει περίφραγμα ἀπὸ ἀστεινῆ διατὰ ἐμποδίζεται εἰς τὰ χωράφια ἢ διελυγὸς τῇ ζωῶν.

Τὰ χωράφια, αὐτὰ, ἐπέρνοντο ὅλα πρὸ τοῦ 1920, διμυτριάκα (βιτάρι, κριθά, εἰςιαῖς), ἡχανθὶ (βῆμας - μουκιά - ρόβι) καὶ ὀλίγα καπνὰ. Σήμερον ἐπέρνεται ὀλίγα τὰ πλεον γόνιμα τὰ δὲ ὑπόλοιπα χρησιμοποιοῦνται διὰ βοσκῆς.

προβύζαν.

Υπάρχουν καὶ ἐλαιῶνες ποὶ λέγονται σωδήρια εἰς τὸν τόπον μας.

Οἱ μεραῖδες (βοσκότοποι), τὰ χωράφια καὶ τὰ σωδήρια ἦσαν καὶ εἶναι ἰδιουκτησίαι αὐτῶν ἀνημιονεῖς τοῦ ματοῦλου τοῦ χωρίου.

Πρὸ τοῦ 1920 τὰ $\frac{2}{3}$ τῆς γῆς κατήχοντο ἀπὸ τοὺς Τούρκους.

Ἡ Κοινότης κατέχει βοσκασίους, τοὺς ὁποίους ἐνοικιάζει.

Ἡ Ἐκκλησία κατέχει ἐλαιουργεῖα, περιεργάζεται καὶ τὴν ματχήν αὐτῆς ἐν ὁρίσιν.

Ὁ πατήρ, ἀρχηγὸς τῆς οἰκογενείας, διατηρεῖ τὴν περιουσίαν τὴν ευμενενρωμένην καὶ μετὰ τὸν γάμον τῷ ἀρρεῖν τέκνῳ του, εὐζὸς τῷ προνήῳ, τὰ ὅσα παραχωροῦνται εἰς τὰς θυγατέρας, ἀμέσως μετὰ τὸν γάμον τιν.

Ἡ διανομή τῆς περιουσίας ὑπὸ τοῦ ἀρρεῖν τέκνου γίνεται μετὰ τὸν θάνατον τοῦ πατρός.

Άσχολία τῶν ματοίμων

Οἱ μάτοιμοι τοῦ χωρίου, πρὸ τοῦ 1920, ἔχο-
λουτο κατὰ τὰ $\frac{2}{3}$ μέτῃ μετηγοροίαν καί
τὴν γεωργίαν συγχρόνως.

Ὅλοι εἶχον οἱ μετηγοροὶ ἦσαν καὶ γεωργοί.
Οἱ ὑπόλοιποι ἔσχολοῦντο μέτῃ οἰκοδομικῇ τέχνῃ
κεῖσται, ἀμμοποιεῖσται, ξυλουργοί, βαφεῖς, ἐργά-
ται — καὶ ἐργάζοντο ἐποχικῶς ἐν ἑκέρτῃ.

Οἱ τεχνῖται ἔσχολοῦντο, ἐν παρέρτῃ, καὶ μέ-
τῃ γεωργίαν.

Οἱ δὲ μετηγοροὶ καὶ γεωργοὶ παρέμενον
συνεχῶς εἰς τὸ χωρίον, ἀσχολούμενοι μέτῃ βόσκη-
σιν τῶν ποιμνίων, τὴν καλλιέργειαν καὶ τὴν ἐπο-
ράν τῶν ἀγρῶν.

Καὶ σήμερον τὰ $\frac{2}{3}$ τοῦ πληθυσμοῦ εἶναι ἀγρό-
ται, ἀσχολούμενοι οἱ περισσότεροι μέτῃ με-
τηγοροίαν καὶ ὀλίγοι μέτῃ γεωργίαν.

Οἱ γεωργοὶ ἐπέρτῃν διαμετρίαν (οἶτον, κριθήν)
καὶ ἡλιανθίαν (μασκά βῆμον)

Τὸ ὑπόλοιπον $\frac{1}{3}$ τῶν πληθυσμοῦ τοῦ χωρίου εἶναι

οἰκιστοὶ καὶ ἐργάζονται, εἰσπολιμῶς ἐν Ἀθήναις.

Λίπανσις τῶν χωραφῶν

Τὰ χωράφια ἐλιπαίνοντο καὶ λιπαίνονται ἐν ἑφῆρ
αἰῶνι μετ' ζωϊκῆν μόρον (προβάτων)

Ἐπειδὴ τὸ χωρίον εἶναι μετριοτροφιῶν, μετὰ τὸν
θερισμὸν, εἰς τὰ χωράφια βόσκουν πρόβατα καὶ
τὰ μαρίζουν.

Καὶ ὅταν οἱ ἄγροί παραμένον δι' ἀγροειδέων,
χρησιμοποιοῦνται διὰ τὴν βόσκωσιν προβάτων, κατὰ
ἐνείπειαν λιπαίνονται.

Ὅλοι, οἱ ἄγροται ματαίωτοι, διαδέχονται ζωϊκῆν
κόρον τὴν ὁμοίαν ἐχθρομετρίαν ἐξ ἐπὶ σαύῃ
τὸν σταλόν τῶν προβάτων, κατὰ τοὺς θερινούς
μήνας.

Τὸ φθινόπωρον τὴν διασκορπίζουν εἰς τοὺς πρὸς
καλλιέργειαν ἄγρους, εἰς ἀμπελῶνας καὶ κήπους.
Ἐἰς τὸν τόπον μας οὐδέποτε ἐχρησιμοποίησαν
χιμνὰ λιπάσματα.

Ἄροτρον (τ' ἀλέτρ')

Διὰ τὴν μαλίσχρειαν τῶν ἀγρῶν, ἐκρημι-
ποιεῖτο καὶ χρησιμοποιοῦνται μέχρι σήμερον, τὸ
ξύλινον ἄροτρον τὸ ὁποῖον εὖρον βόες ματὰ
τὸ ὄργωμα.

Σιδυροῦν ἄροτρον δὲν ἔχει χρησιμοποίησιν εἰς τὴν
μὲν τὸν τόπον μας.

Διὰ γεωργικὰ μηχανήματα τὸ ἔδαφος εἶναι
ἀκούσθην (ὀρεϊνόν) καὶ εἰς τὸν τόπον δὲν χρη-
σιμοποιοῦνται. Δὲν γεωργικὸν μηχανήματα ἔχει
χρησιμοποίησιν.

Ὅτις τὸ σχεδιαγράμμά μας, τὸ χρησιμο-
ποιούμενον ἄροτρον εἰς τὸν τόπον μας καὶ ὀνο-
ματολογία τῶν διαφόρων μερῶν αὐτοῦ. (Σχεδ. ὑφ.
ἀρ. 1)

Τὸ ὑνί (ρί) Σχεδ. ὑφ. ἀρ. 3

Τὸ ὑνί λέγεται ρί εἰς τὸν τόπον μας.

Ἦτο καὶ εἶναι μιᾶς μορφῆς διὰ τὴν ἀροστρίαν
ὅλην τῶν εἰδῶν τῶν χωραφῶν καὶ καλλιερχειῶν.

Κατασκευάζεται ἀπὸ σιδυροῦ. Ἀπειχάνε τὴν
ἐλάν.

Η επάδη του αρότρου

Σπάδα τὴν λέγουν εἰς τὸν τόπον μας.

εἶναι ξύλον ἐπίμηκες, σχήματος παραλληλεπιπέδου, μήκους 0,50 μέτρ. (ἔχειδ. αρότρ. ἀρ. 6)

Αὕτη ὑποβάσσει τὸν ἱστοβοέα (τόστοβάρ') ἔμπροσθεν τῆς ἐπάδης καί ἐς αὐτὴν ἰδίαν ὀπήν (ἐπὶ τοῦ ἱστοβοέως) πα' διέρχεται ἡ ἐπάδη, ἐνεργητικῶς ξυλὴν ὀφὴν, ἡ ὁποία λέγεται παρασπάδ' (ἔχειδ. αρότρων, ἀρ. 7)

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Χρησιμοποιούμενα ἔργα διὰ τὴν κατασκευὴν καὶ ἐπιδιόρθωσιν τοῦ αρότρου.

Τὸ ξύλινον αρότρον κατασκευάζεται ἀπὸ τὸν ἴδιον τὸ γεωργόν (ξευγαί).

Κάθε γεωργὸς εἶχε τὰ ἔργα διὰ τὸν αρότρον.

Τὰ ἐν χρήσει ἔργα διὰ τὴν κατασκευὴν τοῦ αρότρου ἦσαν:

α) Τὸ σκεπάρνι

β) Τὸ πριόνι

γ) Τὸ μεγάλο τρυπάνι

Σιδυρά ράβδος μήκους 0,50 μ. Εἰς τὴν
κάτω ἄκρην μοχλιωτόν. Εἰς τὴν ἄνω ἄκρην
ἔχει μίαν ὀπὴν (θυλιὰ) ἐν τῇ ὁποίᾳ διέρχε-
ται τεμάχιον ξυλίνης ράβδου μήκους 0,25 μ.
Αὕτη εἶναι ἡ λαβή. Τὸ τρυπάνι μετὰ τὴν χει-
ρολαβὴν σχηματίζει Τ (ταῦ)

δ) Λεπτότερον τρυπάνι, ἰδίον σχήματος,
διὰ τὸ ἀνοιγμάτων μικρῶν ὅσον πάχους μαρμάρου.

ε) Ἡ ἐμίλλα, ἐργαλεῖον διὰ τὸ ἀνοιγμάτων
ἐξαιρετικῶν ὀπῶν.

στ) Ξύλοφάς ἡ ράβδος χαλυβδίνη ρίγη πρὸς
ἀπόξεσιν τῶν ξύλων.

Ζῶα χρησιμοποιούμενα διὰ τὸ ὄργανον.

Διὰ τὸ ξυρτάρωμα ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ
χρησιμοποιοῦνται δύο βόες, οἱ ὁποῖοι ζεῖονται
εἰς τὸν ξυλόν. Ἀλλὰ ζῶα δεῖ χρησιμοποι-
εῖν διὰ τὸ ὄργανον.

Ὁ ζυγός (ζ'γός)

Ὁ ζυγός, ζ'γός λέγεται αὐτὸν τρόπον μας. Εἶναι ἐπίμηκες ξύλον μήκους 2 περίπου μέτρων. εἰς ἕκαστον ἄκρον ὑπάρχουν ἀνὰ δύο ὀπταὶ ἀπέχουσαι ἀπ' ἀλλήλων 0,18 μ.

Ἐν ταῖς ὀπταῖς διέρχονται ξύλινοι ράβδοι (ξεῦλες), πρὸς μίαν κατεύθυνσιν καὶ παράλληλοι, μήκους 0,30 μ. ἑκάστη. Σχηματίζουν μὲ τὸ εὖρος τοῦ ζυγοῦ Π. Ὁ ζυγός ἔχει δύο ξεύη ξευλῶν (ἀνὰ

ἑκαστὸν ἄκρον)

ΑΘΗΝΩΝ

εἰς τὴν μίαν ξεύλαν ἑκατόσεν ξεύηους εἶναι προσδεδεμένον τεμάχιον εχοινίου, τὸ καλούμενον ξευλοσκοίη

Τὸ ξευλοσκοίη προσδένεται εἰς τὰ ἄκρα τῶν δύο ξευλῶν, μαίωθεν τοῦ λαμποῦ ἑκάστην ξευρμένην βοῦς.

- Βλέπε σχεδιαγράμματα ζυγοῦ ὑπ' ἀρ. 68. 2 -

Τὸ ἄροτρον προσδένεται εἰς τὸ μέγιστον τοῦ ζυγοῦ, ὅπου ὑπάρχουν δύο ὑποδοχαί, μὲ δερμάτινον κρίμον, τὸ λεγόμενον λουρί

Άροτρίασι μαί σπορά

Παλαιότερον, ἀλλὰ καί σήμερον ἀνόμεν, ὡρρο-
ν ἄνδρας, ὁ ζυγός, ἰδιουκίτης ἢ ὁ νέος ἢ
ὁ παρχιός.

Τὸ ζεύξιμον (ζεύγμον) τῶν βοῶν γίνεται ἑξῆς:
Ζιγρῶνται τὰ βόδια τὸ ἐν πλησίον τοῦ ἄλλου
εἰς ἀπόστασιν 1,30 περίπου μέτρ.

Εἶναι δεμένα ἀπὸ τὰ μέγατα μέ τοὺς ἄμρας
μαυροὶ σχοινίον, τὸ ὁποῖον λέγεται ζεγριά.

~~Λέγεται~~ παράλληλως τὰ βόδια, τοποθετού-

ται ἐπὶ τῶν τραχήλων τῶν ὁ ζυγός, ὥστε
ὁ λαμός ἐκαστον τὰ εἶναι μεταξύ τῶν
ζευγῶν. Κάτωθεν τοῦ λαμοῦ προσδεύονται

τὰ ἄκρα τῶν ζευγῶν μέ το' ζευλοσκοῖν.

Ἐν σιγήσει γίρεται τὸ ἄροτρον (τ' ἀλέτρ')
μεταξὺ τῶν βοῶν καί προσδεύεται μέ το' λογρό
εἰς τὸ μέσον τοῦ ζυγοῦ.

Ὁ γεωργός ματινδῆναι τὰ ζευγμένα βόδια μέ
τῶν ζευγῶν. Αὕτω εἶναι μαυρὸν σχοινίον τὸ
ὁποῖον τὰ δύο ἄμρα δένονται εἰς τὰ μέγατα

τῶν βοῶν καὶ τὰ μέν τῷ εἰσινίῳ δένεται
εἰς τὴν χειρολαβὴν τοῦ ἀρότρου, τὴν ἔχειρ.

Τὸ εἰσινίον αὐτὸ λέγεται ζεψιά.

Πρὶν ἀρχίσαι τὸ ὄργημα ὁ ἄρτος χωρίζεται
εἰς λωρίδας (εἰσινίαι) με' αὐλάνας.

Ἀφ' οὗ γίγνεται ὁ χωρισμός εἰς λωρίδας (μποῦν
οἱ εἰσινίαι) ἀρχίζει τὸ ὄργημα.

Ὁ ζευγὴς ματωδύνει τὰ βόδια ἀνοίγοντας
αὐλάνας εἰς μακρὰς γραμμάς, ὥστε τὰ μὴ
μεῖναν πολλὰ αἶψα τοῦ ἀγροῦ ἀκαλλιέργητοι.

Αἱ αἶψαι τοῦ χωραφίου, ὅπου δύνανται τὰ γίγναι
ἀροῖς, σκαπτοῦνται με' τὸν παρῶν.

Ἡ διάνοιξις τῶν αὐλάων γίνεται με' τὸ ὄνι
λίγο πλαγίως, ἐφ' ὅσον τὸ ἔδαφος εἶναι ἐπικλινές.

Ὅταν τὸ ἔδαφος εἶναι ἐπίπεδον ἢ διάνοιξις
γίνεται με' τὸ ὄνι μαδέως.

Πρὸ τῆς ἐπορεύσεως εἰναι τὸ ὄργημα ποτὶ τὴν
Μαίαν ἢ ἀμέσως μετὰ τὰ πρωτοβρόχια, μετὰ
Ὁ καὶ ὅτε.

Τὸ ὄργημα αὐτὸ λέγεται καλλοῦρ.

2) Ἡ δέντρα ράβδος μήκους 2 περίπου μέτρων, εἰς τὸ ἓν ἄκρον εἶναι ἐνεργητικὸν ἐν πλαγίῳ τριγωνικὸν σῆμα, ὅμοιον μὲ μικρὰν σπάτουλαν. τὸ ὅσῳ λέγεται κατσόγι. Αὐτὸ χρησιμεύει διὰ τὸ μαδάρισμα τοῦ ποδαρίου τῶν ἀρότρων τῶν κολλακιῶν (φτερῶν) καὶ τοῦ ὑνίου, ἀπὸ χώματα, ριζίδια καὶ χόρτα τὰ ὅσῳ κολλῶνται εἰς αὐτά.

Εἰς τὸ ἕτερον ἄκρον τῆς δέντρας εἶναι ἐμπημέ-
τη εἰσφύα αἰκίς (μαρτίον) δι' ἧς μετὰ τὰ βο-
δια ὅπως μιν σῶνται ταχύτερον.

3) Ὁ μαεμάς, ^{ἡ γλῶσση} διὰ τὸ σκαίψμον τῶν ἄκρων τοῦ χωραφίου, ἐκτὸς ποῦ δὲν ἔμπορεῖ νὰ γῇ ἀροῖς. Τὰ ἄκρα τὰ λέγον κερὰ (Chera).

4) Ὁ τροβάς, μάλλινος εἰσφύα ὑφαντός εἰς τὸν ἀργαλειόν με' μορδόνι πρὸς ἀνάρτησιν.

Ἐντὸς τοῦ τροβά ἔβαζον τὰ ἐργαλεῖα διὰ τὴν ἐπιδώρῳ τῶν ἀρότρων καὶ τὴν κουμπάνια δηλαδὴ τὰ τρόφιμα διὰ τὸ γεῖμα.

Ίσοπέδωσις τού χωραφίου

Ἡ ἰσοπέδωσις τού χωραφίου μαί το' βυζοκό-
πημα γίνεται μέ το' ἐργαλεῖον το' δωοῖον,
εἰς τόν τόπον μας, λέγεται βωλόευνας.
εἶναι εἰς ἀρκετοῦ πάχους μαί διαστά-
σεων $0,40 \times 2,00$ μετ.

Εἰς τήν μάτω ἐπιφανείαν τήν ἐφαρμοσμένην
τοῦ ἐδάφους ἔχει ἐμπηκμένα χονδρά μαργία
εἰς δύο βειράς πλαγίως παράλληλα. Ἡ ἀπο-
στάσις ἀπ' ἀλλήλων εἶναι $0,10$ μ.

Εἰς τὸ μέσον τῆς αὐτῆς ἐπιφανείας τῶς εἰρηθῆ
μαργιώνεται ἐπίμηκες κυλινδρικοῦ βύθου το'
στοβάρ (ἰστοβοεῖς) καὶ ὡοῖον ἢ ἄλλῃ ἀκρῇ
προσδένεται μέ το' λουρί' εἰς τόν ζυγόν.

Ἀφ' οὗ γινῇ ἡ ζεύξις καί δέδι ὁ βωλόευνας
ἐπὶ τοῦ ζυγού, τοποθετεῖται εἰς τήν αὐτὴν ἐπι-
φανείαν τῶς εἰρηθῆς βάρος (βράχος).

Ὁ γεωργὸς ἀνεβαίνει ἐπ' αὐτοῦ, ὁδηγῶντας
τὰ βόδια μέ τήν ζεύγιά, οὕτως ὥστε
πηγατοερχόμενος ὁ βωλόευνας κατακυλιέται

ἐπὶ τοῦ ὀρυμμένου ἔδαφους.

Τοιοντοτρόπως ἰσοπεδώνεται τὸ ἔδαφος καὶ
ἐντρίβονται οἱ βῶλοι.

Τὸ ἐργατεῖον αὐτὸ ματασκευάζεται ἀπὸ τὸν ἴδιον
τὸν γεωργὸν καὶ ἀπὸ ξύλον πλακάνων ἢ βυλα-
νιδιῶν.

Ἐργατεῖα δια' τὸ ἐκαίφημα καὶ τὸ ἐκάλημα
τοῦ ἄγρου καὶ τοῦ μήπου εἶναι:

1) Ὁ μαβμάς

α) Ὁ λίθος, εἶναι ἐνῆρτι πλατὺ καὶ μν-
ερὸν μὲ μακρὺ στυλάρι. Μ' αὐτὸν ἐκαίτην
ἰδίως τὸν μήπου· πατώντες αὐτὸν διὰ τοῦ
ποδός, ἐμπηγνύεται ἐντὸς τοῦ ἔδαφους.

2) Τὸ τσατάλι, ἐκαπτικὸν ἐργατεῖον, τὸ
ὅσοισιν ἐχρησιμοποιεῖτο παλαιότερον, δια' τὸ
ἐκαίφημα καὶ μήπων. Ἦτο εἶδρον σχήματος
Π μὲ στυλάρι. Πκτώντες ἐμπηγνύετο εἰς τὸ
ἔδαφος.

3) Ἡ τσάπα δια' τὴν τσάπισαν καὶ μήπων.

5) Τὸ τσαπί ἢ τσαπέλι δια' τὸ

εκάλισμα τῶν λαχανικῶν καὶ τὰ ξεβοτάνισμα
τῶν σπορῶν.

Τὸ βοτάνισμα

Ἡ ἐργασία, διὰ τὸν καθαρισμὸν τῆς σπορᾶς
ἀπὸ τὰ ἀγριόχορτα, κατὰ τοὺς μῆνας τῆς ἀνοι-
ξῆς, ἐλέγετο βοτάνισμα.

Τὴν ἐργασίαν αὐτὴν τὴν ἑμῶν αἰγυναῖες.

Θερμὸς

Μετὰ τὴν ἀρρίπανσιν τῶν σταχυῶν ἤρχιζεν
ὁ θερμὸς (τὸ θέρος).

Τὴν ἐργασίαν αὐτὴν τὴν ἑμῶν ἄνδρες καὶ γυ-
ναῖκες μαζί.

Ὁ θερμὸς ἤρξε καὶ γίγεται μὲ τὸ δρεπάνι.

Ἡ γερμὴ τοῦ δρεπανιοῦ ἦτο οὐμαλή.

Ἐκτὸς τοῦ συνήθους δρεπανιοῦ, ἄλλα μέγα
θερμὸν δὲν ὑπῆρχον οὔτε ὑπάρχοντες ἐν χρήσει.

Τὸ δρεπάνι μαγευσάσκει ὁ εἰδηροργός,

Ἀτσιχάνς ἐλέγετο. Ὁ ἴδιος ἔβαλε καὶ αὐ-
τὸν χειρολαβὴν.

Εἰς περίπτωσιν μαδ' ἦν οἱ σταχύες ἦσαν χαμηλοί, λόγῳ ἀνομβρίας, ἐδερίζοντο μέ' τὰς χεῖρας, δι' ἐπιζύσεως.

Τὰ κονκιά μαι' τὰ ρεβίδια, ποτε' δὲν ἐδερίζοντο διὰ κοπῆς, ἀλλὰ δι' ἐπιζύσεως.

Τὰ θυμυτρεαμά' ἐδερίζοντο εἰς ὕψος 10-15 ἑκατοστών ἢ καὶ ὀλιγώτερον, ἀπὸ τοῦ ἐδάφους ἀναλόγως τῷ ὕψους τῆς παραμαῖ.

Μόνον ἡ εἰκαλὶς ἐδερίζετο εἰς μεγαλύτερον ὕψος μέχρι 30 ἑκατοστών ἀπὸ τοῦ ἐδάφους.

Οἱ σταχύες οἱ ἀπομένοντες μετὰ τὸν δερμόν, εἰς τὸν τόπον μας λέγονται μπαδάκια. Πλαισιότερον, ἠκολούδαν τοὺς δερματὰς πτωχὰ παιδιά τὰ ὀδοῖα συνέλεγον τοὺς ἀπομένοντας σταχύς καὶ τοὺς ἔμναν χερόβερα τὰ ὀδοῖα ὠτόματον χαμουτζες (οἱ).

Τοὺς ἔπαιρναν εἰς τὰ οἰκίας των καὶ τοὺς ἐκοπάνιζαν διὰ τὰ βγάλουν τὸν μαρπόν.

Οἱ δερματὰ' ἔκοπτον με' τὸ δρεπάνι τοὺς σταχύς, ἔμναν δράγματα τὰ ὀδοῖα εἰς τὸν

τόπον μας λέγονται χερόβολα.

Τὰ χερόβολα τῶν σταχίων ἐμποδίζουν ἐπὶ τῷ ἔδαφους 6 ὁμοῦ, αἱ δὲ κεφαλαὶ τῶν σταχίων δὲν εἶχον τὴν αὐτὴν μακρίτητα ἀλλὰ διεσταυρώνοντο.

Τὰ 6 αὐτὰ χερόβολα μαζί τοποθετούμεθα μᾶς μᾶλλον εἰς ὄρεμί (τὸ)

Θερίσται

Εἰς τὸν τόπον μας ἐκρίβον καὶ θερίζον ἀνδρες καὶ γυναῖκες.

Δὲν διαῖρχον ἐπαγγελματικὰ θερίσται.

Οἱ γεωργοὶ οἱ ἔχοντες πολλοὺς σταχίους πρὸς θερίσμον, ἔπαυσαν ἐργασίας, μὲ ἐκπερικύβειον (μεροκάματο).

Ἡ ἀμοιβὴ ἔξο εἰς εἶδος καὶ μάλιστα σιτάρη μετα' τοῦ ἀθλοισμῶν.

Ἐνα μεσοκοίλι σιτάρη (δοχεῖον χωρητικότητος 6-6½ οὐνάρων) ἐκδικήθητο ὁ ἐργάτης θέρων δι' εἰς ἐκπερικύβειον.

Τὸ ἡμερομίδιον ἔτο μετὰ παροχῆς φαρμάκου.

Κατὰ τὸν θερμακόν, οἱ ἄνδρες ἔφερον ἐξ
αὐτῆς δακτύλου τῆς ἀριστερᾶς χειρὸς ξυλί-
νας δακτυλίδας, ὁμοίας μὲ κέρατα βοῶς,
ἐλέγχοντο παλαμαρίδια (τά)

Τὰ ἐφόρον διὰ προφύλαξιν τῆς δακτύλου
μαί διὰ πιάτων μεγαλύτερα χερόβρα.

Τὸ δερμάτσιασμα (δέεμον) τῶν σταχύων

Ἀφ' ἑκείνου μετὰ τὸν θερμακόν ἐγίνετο δερμάτσιασμα,
ἔτοι τὸ δέεμον τῆς δερματικῆς σταχύων.

Τὸ δερμάτσιασμα ἐγίνετο καὶ γίνεσθαι ὡς ἐξήλθ:

Δείνεται μαζί τρία (3) δρεμὰ μέκλαδους
λυγαριῶς στριμμένους ὡς σχοινία.

Ἐνώνονται δύο κλάδοι μαζί, μὲ εὐδακὸν δέε-
μον, διὰ τὰ γινῆ τὸ δερματικό. Ἐπει λείπονται
οἱ δύο ἐνωμένοι καὶ στριμμένοι κλάδοι λυ-
γαριῶς. Μὲ τὸ δερματικό δείνεται τρία
δρεμὰ ὁμοῦ καὶ γίνονται ἐνὰ δερμάτε

Ἀφ' οὗ τελειῖται τὸ δερμάτσιασμα, τὰ

δεμάτια φορτώνονται εἰς τὰ ζῶα - 6
δεμάτια ἐν φορτίον, χομαρ λήξεται. —
μεταφέρονται καὶ εὐχμενώνονται ἐντοῖς
περιεγραμμένον χώρῳ, ὅπου καὶ τὸ ἄλῳν.

Ὁ περιεγραμμένος χώρος, ἐντοῖς τοῦ δούλου εὐρί-
σκεται τὸ ἄλῳν εὐχμενώνοντας τὰ δεμάτια,
ἐκτάσεως ἐνός περίπου οὐρέματος λήξεται
σταμά.

Τὸ ἄλῳν ἀπὸ τῆς εἰς μίαν καὶ μόνον ἀγρο-
τικῆς οὐμογενείας καὶ εὐρίσκεται ἐν τοῖς ἀγροῖς,
πληθύνει εἰς ἀγροτικῆς κατεσκευῆς τοῦ γινώσκοντος
(μοντὰ ἐνὶ νταμ')

Καθ' ἑκάστην ἔτος πρὸ τοῦ ἀλανισμοῦ, γίνε-
ται μαδαιρισμός τοῦ ἄλαντιόν ἀπὸ τυχόν ἐπαρξοντα
χόρτα. Ἐν συνεχείᾳ τὸ ἄλῳν βρέχεται
μὲν ἄφρονον ὕδαρ, ὥσπου καὶ λαοπώδη καὶ
εὐδὸς σερώνεται μὲν γρηαὶ ἄχυρα ὡς περ σερ-
μῆς χρονίᾳς ἢ ἀπὸ γιζονικῆς ἀλῳν.

Ἢ ὡς ἂν προσεκομῆσι γίνεται μίαν ἐκέραν
πρὸ τῆς ἐνάρξεως τοῦ ἀλανισμοῦ.

Ἡ ἐναρξὶς τοῦ ἀλυνισμοῦ δὲν γίνεται ὠρεμένην
ἡμέραν ἀλλὰ ^{αὐτὴν} πρὶν αἶμος εἶναι κατάλλη-
λος καὶ εὐνοϊκός διὰ τὸ λίχνισμα.

Εἰς τὸν τόπον καὶ κατάλληλος διὰ τὸ λίχνισμα
αἶμος εἶναι ὁ βορειοδυτικὸς, τραμονταῖα
Τὸ ἐρώσιμον τῶν δερματιῶν ἐξ τῶ ἀλγὸς γίνεται ὡς
ἑξῆς:

Μεταφέρονται ἐνὰ - ἐνὰ τὰ δερμάτια ἐντὸς τοῦ
ἀλυνιστοῦ, πρὸς ὁρώσιν, ἀρχίζοντες ἀπὸ τῆς
περιφέρειας τοῦ ἀλυνιστοῦ πρὸς τὸ κέντρον.

Ἀπὸ ἡέσον τὸ πρῶτον δερμάτι τὸ ὁρώσιον.

Ὁμοίως γίνεται καὶ μετὰ ἄλλα μέχρις ὅτου
καλυφθῇ ὅλος ὁ χάρος τοῦ ἀλυνιστοῦ.

Προβέχον ὅμως ὥστε τὰ ἄμρα τοῦ ἐπικείμενου
δωρημένου δερματιοῦ νὰ καλύπτουν τὰ ἄμρα
τοῦ προηγουμένου (νὰ πατοῦν) τοιοῦτο ἐρώσιον δι
μείωνι μετὰ.

Ὅταν γίνῃ ἡ ἐρώσις τῶν δερματιῶν φέρουν
τὰ πρὸς ἀλυνισμὸν ζῶα, ἄλογα καὶ βόδια.

Ὅταν εἶναι ἄλογα συνίσταται 3-6 εἰς ἑκάστην

(ἐνθάδε γὰρ δακνύζονται διὰ τὰ τὰ βάλλον ἐξ ὧ ἀλάνη)
Ἀλάνοστυλος, εἰς τὸν τῶνον μας σὺδέποτε
ἐχρησιμοποιοῦται.

Τὰ ἄλογα συνδέονται εἰς τὴν σειράν, τὸ ἐν πρῶ-
τῶν τῶ ἄλλον, διὰ ὁμοιότητος, τὸ ὁμοίον σχηματίζει
ὁμοιότητες περὶ τὸν λαμπρὸν ἐμαῶτον ζῶον.

Τὰ πρὸς ἀλάνισμόν συνδεδεμένα ζῶα γίνονται
μποδέλλα (ἡ)

Τὰ ἀλάνιζοντα ζῶα, περιφέρονται ἐντὸς τοῦ
ἀλάνου καὶ ὁμοιοῦνται ἐπὶ τὸν ἀλάνισμόν,
ὅπως κρατεῖ τὸ ἐχοιρίον διὰ τὸν ὁμοίον εἰς
δεξιάν τὸ πρὸς τὸ κέντρον τοῦ ἀλάνου ἄλογον.
Ὅτι τὴν ἄλλην χώρα ὁ ἀλάνισμός κρατᾷ
λαμπρὴν ράβδον (βίζαν) δι' ἣς κτυπᾷ τὰ
ἀλάνιζοντα ἄλογα, ὅπως κινεῖται ταχύτερον.
ἕτερον ἄτομον, ὁ βοῦδος τὸ γαυρὸν, καὶ
ξίρινον ἐργαλεῖον ἐπίμνησιν ὁδοντατόν ἐξ τῶ
ἐν ἄκρῳ τὸ λεγόμενον τρατάλι (τό),
περιφέρεται τὸ ἀλάνον μὲν πρὸς
τὸ κέντρον τοῦ σταχῆς. (ἔχει 7)

Οἱ ἀλυσισαί, μέλη τῆς οἰκογενεῆς τοῦ γεωργίου,
ἐναλλάσσονται κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ἀλυσισμοῦ.
Ὁ ἀλυσισμὸς ἐφαρμόζεται μέχρι ἀχyroποιή-
σεως τῶν σταχυῶν.

Ἀρχίζει περί τῆς 10^{ης} ὁρμητικῆς καί τερματίζει
τὰς ἀπογευματινὰς ὥρας.

Ἄλλος τρόπος ἀλυσισμοῦ εἶναι μί δύο ζευγέ-
α βόδια εἰς τὸν ζυγὸν καὶ δύο εἰς τὸ
ντουμένι.

Ἐν τῷ μηχανικῷ ἀλυσιστικῷ
μέσῳ, χονδρὰ ἐπιμελὲς βανίς εἰς δύο προεβλη-
ζόμενα τεμάχια, εἰς τὴν μάτω ἐπιφανείαν
εἶναι ὠχρωμένη διὰ μωτερώων μεταλλίων
ἐλασμάτων ἢ ἀποσχιδέντων ἐκληροῦ λίθου (χαλίκου)
[εἶναι ὅμοιον τοῦ σχεδίου τῆς βελίδος 21 τοῦ ἐρ-
τυματολογίου]

Τὸ ντουμένι ἐφαρτάται ἐν τῷ ζυγῷ
δι' ἀλυσίδας καί εὐρεται κυκλικῶς ἐντὸς τοῦ
ἀλυσισμοῦ ἐπὶ τῶν ἐβρωμένων σταχυῶν διὰ τοῦ
ἀλυσισμοῦ των.

Μετά τὴν ἀχyroποιήσιν τῶν σταχυῶν,

μέ' ἐργαλείῳ τοῦ λιχνίσματος το' ὀδοῦτον
λέγεται ἀλιχνιστήρ' (τό) ἐκτείνονται
οἱ ἀλυσμένοι σταχυεῖς εἰς ὠρόν ὁ ὀδοῦτος
ἔχει σχῆμα ἐπίμηκες.

Ὁ ὠρός πρέπει γὰ' εἶναι παράλληλος πρὸς
τὸ σημεῖον τῶν ὀρίζοντες τοῦ πύοντος αἵμον.

Ὁ σχηματιζόμενος ὠρός λέγεται λαμνί (τό)
Πηδίσον τοῦ ὠροῦ (λαμνός) καί' παράλληλος
πρὸς τὸ μέρος πού' δα' ἐκτείνεται τὸ ἄχυρον κα-
τὰ τὸ λιχνίσμα, ἀπ' αὐτὸν τενταρμεῖν σχα-
νίον, ὡς διαχωριστικὴ γραμμὴν, μεταξὺ
λαμνίου καί' ὠροῦ ἄχυρον. Ἐντὶ σχοινίου
τοποθετοῦν ἐξ εὐδεῖαν γραμμὴν μικροῦ λίθου.

Λιχνίσμα (ἀλιχούεμα)

Ὁ γεωργὸς ἀλιχνίζει μὲ ἐργαλεῖον λεγόμενον ἀλιχνιστήρ (τὸ)

εἶναι θρυαὶ ξύλινον ὀδοντωτὸν (ὅμοιον τοῦ
ἐκλήματος τῆς βελίδος 26 τοῦ ἐρωτηματολογίου, μὲ
τὴν διαφορὰν ἀντὶ τεσσάρων ἔχει πέντε ὀδόντας)

Λιχνίζοντας χωρίζεται τὸ ἄχυρον, τὸ ὄσπον
παραδύρεται ὑπὸ τοῦ ἀέρος καὶ ὁ καρπὸς πήκει
ἐπὶ τοῦ ἔωρου, κατὰ καὶ οἱ βλαχύνες οἱ ὄσποι
παράκεινται μετὰ τὸν ἀλιχνισμόν καὶ λέγονται
κότσαλα (τὰ)

Τὰ κότσαλα ἀποχωρίζονται τοῦ καρποῦ
ὑπὸ γυναικὸς ἢ παιδίου, δι' εὐδιμου βαρώδρου
ματασπενασμένην ἐν βραστηρίᾳ ραδικωῇ
ποὶ λέγονται π' ξίδες (οἱ)

Τὰ βάρωδρα αὐτὰ εἶναι πυκτὰ καὶ ἐκκληρά.
Τὰ κότσαλα, μετὰ τὸ τέλος τῶν ἔργων,
ξαναλωνίζονται χωρίζοντάς.

Ἀφοῦ δια' τοῦ λιχνίσματος ἀποχωρισθού-
ντα ἄχυρα, ὁ ἔωρος τοῦ καρποῦ γίγνεται

κυνοειδές μου' τὸν περτοῦν ἀπὸ μεγάλο
μώσκινον, τὸ μαλούμενον εἰς τὸν τόπον μας,
καλμπούρ (τό')

Τὸ καλμπούρ εἶναι μώσκινον μεγάλο μεξέδους
μὲ μεγάλας ὀπὰς (μάτια)

Τὸ πλέγμα του γίνεται ἀπὸ λεπτάς δερμα-
τίνας λωρίδας στριμμένας ὅσπερ ζῆλον καταλλήλως ἐπὶ τῶν

Τὸ μοσκίνωμα (καλμπούρωμα) τοῦ καρπού
γίνεται ὡς ἑξῆς:

ἀρχίζεται ἀλιχνηστήρ' ὄρνει με τοὺς
ὀδόντας πρὸ τὰ ἑσπῶν. εἰς ἑνὶ τῶν ὀδόντων
τον κρεμάζεται μὲ δερματίνης θηλειά (λαχάρα)
τὸ καλμπούρ'

Ἀπὸ τὸ ἄλλον ἄκρον κρατᾷ τὸ καλμπούρ
ἐν ἄτομον τὸ δοκοῦν μοσκινίζει, ἐπὶ ἑτε-
ρον ἄτομον μὲ δοχεῖον ρίπτει τὸν μαρπὸν
ἐντὸς τοῦ μοσκίνου ἀπὸ ἀρμεγόν ὑψος, ὥστε
να' παρασύρῃται ὑπὸ τοῦ πνέοντος αἰέμου
ἐταπομεινάντα λεπτὰ ἄχυρα.

Ὁ καρπὸς, ὕστερα ἀπὸ τὴν ἀπογέρω ἐργασίαν,

είναι έτοιμος διά τήν μίεσην του.

Πρίν μετρώς ὁ καρπός γίνεται, ευτίμνος (υπολογισμός) εἰς παρακάτωις ποσόεσσι, κατά προσέγγισιν, μέ' τόν ἀμόλυντον τρόπον:

Εἰς τόν ὥρον τοῦ καρποῦ ἐμπληγνόν τήν σῦράν τ' ἀλινισχυρίου, ἀπό τήν κορυφήν ἕως τήν βάσιν (ἔδαφος)

Ἐν συνεχείᾳ, σηματοδοτοῦν τό καλυφθέν ἐνός τοῦ καρποῦ τμήμα τῆς σῦράς τ' ἀλινισχυρίου, ~~τό καλυφθέν ἐνός τοῦ καρποῦ τμήμα τῆς σῦράς τ' ἀλινισχυρίου~~ ~~κατά τήν ἐξω καί τήν μέσσαν καρπιαίαν διαστάσιν~~ πόσα πιάσματα (χούφτες) εἶναι.

Τό πρῶτον πιάσιμο, λέγον, εἶναι 5 μεσάρια καρπός (μεσάρ' εἶναι ὁ καρπός ὁ περιχόμενος ἐντός δοχείου πετρελαίου χωρητικότητος 12-13 ὀνιάων εἶπον).

Τό δεύτερον πιάσιμον εἶναι, ἄλλα δέκα μεσάρια καρπός καί τό τρίτον ἄλλα εἴκοσι μεσάρια καρπός.

Παράδειγμα: Ὅταν τό καλυφθέν τμήμα τῆς σῦράς τ' ἀλινισχυρίου εἶναι τρία

Ένα μετάρ' καρπός είναι ἴσος με' 2 μνοκοιλία
Τεσσαράκοντα (40) μετάρια μὰς
κάνουν ένα μόδ' (500 οκάδ.)

Μετά τὴν μέτρησιν τοῦ ὁ καρπός βακκιά-
ζεται, φορτώνεται εἰς τὰ ζῶα, δια' να'
μεταφερθῇ καὶ νὰ ἀποδημιωθῇ τέλος, εἰς
τὴν οἰκίαν τοῦ γεωργοῦ μέσα στ' ἀμπάρ'
Τὸ ἀμπάρ' εἶναι ξύλινον κιβώσιον ἐκ-
ματὸς ὀρθογωνίου παραλληλεπιδέδου, διαμέ-
τρου 3 μ. ὑψ. 1,20 μ. πλ. 0,70 μ.

Ἡ ἐπάνω ἐπιφάνεια εἶναι ὅλη σκεπασμένη
(μαπακι).

Τὸ ἐσωτερικὸν εἶναι χωρισμένον εἰς 3-4
διαμερίσματα τὰ λεγόμενα γκυόζια (τά)
Ἐντὸς αὐτῶν τῶν διαμερισμάτων ἀπεθηκεύονται
ὅλοι οἱ καρποί.

Τὸ ἄχυρον ἀπεθηκεύετο καὶ ἀποδημιεύεται
ἐντὸς τοῦ ἀχυρώτου, εἰς τὸν τρόπον μὲς λέγεται,
ἀχυρόνε (τό) Ὁ ἀχυρὼν εἶναι ἐντὸς τοῦ
ἀγροῦ πλησίον τοῦ ἀλευρίου.
Ὁ ἀχυρὼν λέγεται καὶ ἀχυρόνταμο.

Ἡ διαλογὴ ἐπόρου

Παλαιότερον ἐγένετο διαλογὴ ἐπόρου εἶπον
ὡς ἔξῃ:

Ἐδιαλέξαν σταχὺς δραμεῖναι τοὺς ἑμποῦν
εἰς τὴν πορυφὴν καὶ τὸ κάτω μέρος (εὐνοχίωμα)
Δια' ἐπόρου ἐμετρήσαν τὸ μεσαῖον τμήμα τῶν
σταχυῶν.

Μετὰ τὸ εὐνοχίωμα τοὺς ἑμποῦν ζῶν με'
μόπανον.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Καταβολὴ φόρου
Ὅτι τὸ ἀλῶνι ἐπρεπε καὶ καταβολὴ καὶ
ἡ δεκάτη, τὸ λεγόμενον οὐροῦρ.

Πρὶν μετρηθῇ, ὑπὸ τοῦ γεωργῆ, ὁ μαρπός
ἤρχετο εἰς τὸ ἀλῶνι ὁ δεκασις, ὁ οὐροῦρ
καὶ ἐλάμβανεν τὸ ἐν δέκατον τῆς παραδείας
ποσότητος μαρπῶν.

Ἡ μέτρων δια' τὴν καταβολὴν τοῦ φόρου ἐγί-
νοντο με' τῶν ἰδίων μετρητῶν με' τὸν οὐροῦρ ἐπι-
τρώτῃ ὁ μαρπός διὰ τοῦ γεωργῆ. Ἐμετροῦσαν
με' μυοκοίλε ἢ με' μετάρ.

Τὸ ἄναμμα πυρᾶς εἰς τὸ ὑπαίδρον.

Ἦν παλαιὸν ἔθιμον, τὸ ὅσοιον μέχρι τῶν
ἡμερῶν καὶ ἐξακολουθεῖ νὰ ὑφίσταται, εἰς τὸν
τόπον μας, εἶναι τὸ ἄναμμα φωτιᾶς τῷ ἑσπέ-
ρας τῷ 23^ῳ Ἰουνίου, Θερσιῶ - Θερσιᾷ
ἔλεγον τὸν Ἰούνιο μῆνα - Παραμονὴν τῆς ἑορτῆς
τοῦ Γενεθλίου τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Προδρόμου,
τ' Ἁγίου Γιαννίου τ' Λιτροπιοῦ τὴν
ἑορτήν αὐτὴν τὸν τόπον μας τὴν ἑορτήν αὐτήν.

Αἱ πυραὶ ἀνάπτονται εἰς κεντρικὰ
κυκλῆα τοῦ χωρίου κατὰ προτίμησιν εἰς δια-
σταυρώσεις ὁδῶν - σταυροδρόμια - καὶ λέ-
γονται καυφαλῆς.

Ανάπτονται ἀπὸ γυναῖκες καὶ παιδιὰ, ἐνίοτε
ὁμοῦ παρευρίσκονται καὶ ἄνδρες.

Διὰ τὸ ἄναμμα τῆς πυρᾶς μαζεύουν τὰ
ἀσφραδένεα σκεφάνια τῆς Πρωτομαχίας, τὰ
ὅσοι καὶ ἔθιμον κρατῶνται εἰς τὰς δόξας
τῶν οἰκίων τὴν 1^{ην} Μαΐου.
Λιτροπιῶν = Ἡλιοτρόπιον -

Ἀπὸ ἐνωρίς ἀμόμη γὰ' ξηρὰ στεφάνια
ευχμεντρώνονται εἰς τὸν χῶρον τῆς ἀφῆς.

Ὅταν δὲ εἶναι ἀρμενὰ γὰ' στεφάνια κλέπτουν ἀπὸ
ὡς δύρας τῶν οἰκῶν ἑλλης γειτονίας.

Μαζί' μέ' στεφάνια μαίονται καί' μαλαμῆς
(ἄχυρα) ἀπὸ σπαρτά.

Παλαιότερον, ὡς λέγουν, ἐμαίοντο κλέβει εἰς
τοὺς δασίους ἐπλεον οἱ μεταξοσκώληκες γὰ'
βοηθῆμά των.

Ἀναπτύσσεται ἡ πυρὰ καί' ὅταν ξεσηδύδουν
φλόγες ἀμύνονται γυνταὶ παιδιῶν:

« Ἐλάτε γὰ' π' ὀψήξαμε τὸ φωκίε's »,

« Ἐλάτε ἐγὼν Ἄξτο - Παρά' ἔστο ».

Τότε ἀρχίζουν γὰ' ὑπερπηδῶν τὰς φλόγας
εἰς πυρᾶς.

Ἐμείνος ὁ δασίτης δα' πηδύδῃ ἔχει ζωομετῆν
τὴν μέσῃ του μέ' κλάδον λυγαριᾶς (ἀργαριᾶς)
καί' εἰς τὴν μεγάλην φορεῖ στεφάνον με
αὐτὸν μέ' κλάδον λυγαριᾶς.

Εἰς τὴν δεξιάν χεῖρα κρατεῖ λίθον, τὸν

ὁποῖον θέτει ἐπὶ τῆς μεγάλης καὶ κρατῶντος
τῶν ἀρχίζει τὴν ὑπερηγήειν, ἀναφωνεῖ δὲ
ὑψηλὰ τοὺς παρακάτω στιχοὺς:

Ἄξτο¹ παράξτο
καὶ κόκκινο σταφύλι
σίδερο ἢ μέθυ
καὶ πέτρα τὸ κεφάλι.

Ἡ ὑπερηγήει ἐπαναλαμβάνεται τρεῖς φορές.
Αἱ ὑπερηγήσεις αὗται γίνονται
ἐπὶ τῆς μεγάλης (καὶ αὐτῆς)
ἐπὶ τῆς πέτρας καὶ αὐτῆς μέθης (καὶ αὐτῆς)
ἐπὶ τῆς σίδερος)

Σημείωση: Οἱ παλαιότεροι ἔλεγον Ἄξτο
τὸν Αὐγούστο μήνα.

[Κωνσταντῖνος Γ. Ξυζηρτζής, διδάσκαλος.
Ἡ συλλογὴ αὐτῆς ἐγένετο ἀπὸ 15 Δεκεμβρίου 1969
ἕως 15 Ἰανουαρίου 1970]

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Φωτογραφία

τῶν ἐν Ἄφρα λέοντι χρησιμοποιοῦντων
συμμεν γεωργικῶν ἐργαλείων.

Τὸ ὄργανο

Τὸ ὄργανο

36
—
2

Τὸ ἄροτρον (ξύλιον) - ἀλέτρ

1) Τὸ ζυγὸς (ξύλιον)
2) Τὸ γεωγάρι (ἰσοβαρὺς)

Τὸ ντουγένι

1) Τὸ τσατάλι 2) ἀλινιστήρ
3) δασμάτι 4) ἑνὸς (μὴ)

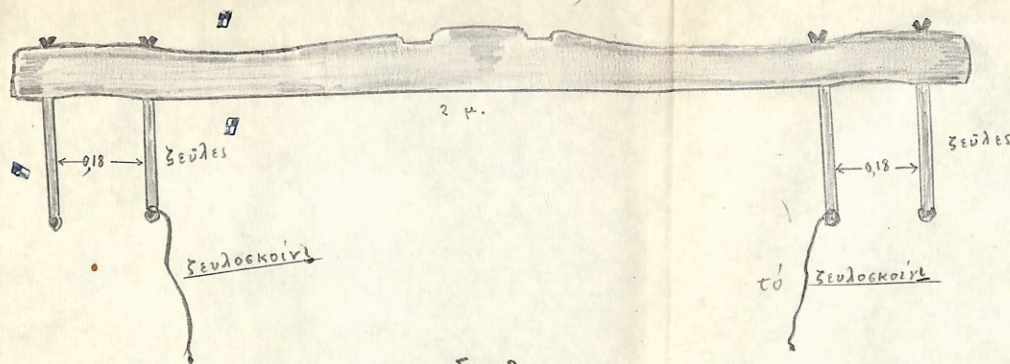

Τὸ καλμπόρ

Πῶς γίνεται τὸ κοσκίνισμα τοῦ καρποῦ.
Ἡ φητταφάρη ἐλίσσεται ἐπὶ τὸ ἄλινον.

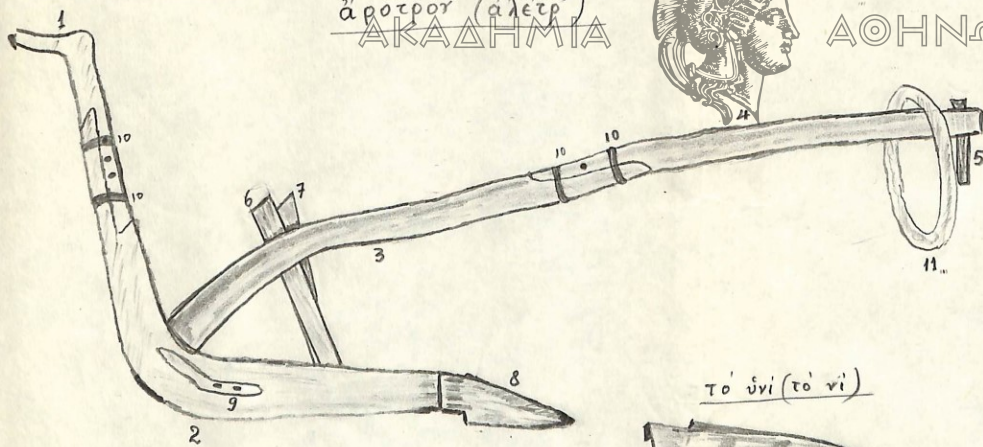
ὁ ζυγός (ζυγός)

Σχ. 2

ἀρότρον (ἀλέτρ') ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Σχ 1

τὸ ὄνι (τὸ ῥι)

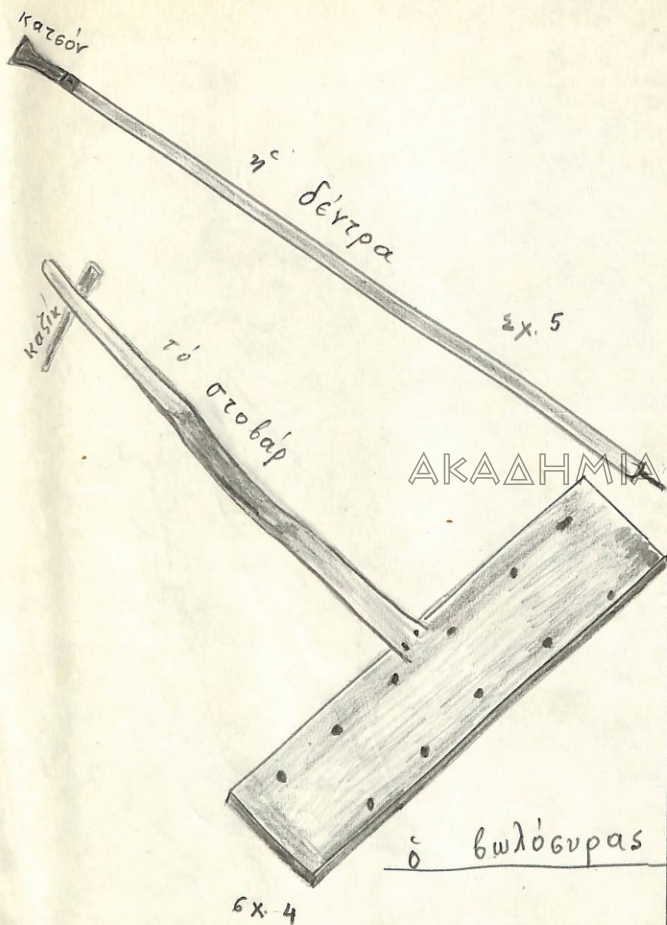

Σχ 3

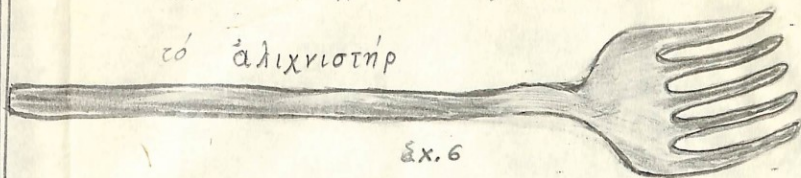
τ' ἀλέτρ'

Ὀνομασία τῶν μερῶν τοῦ ἀρότρου:

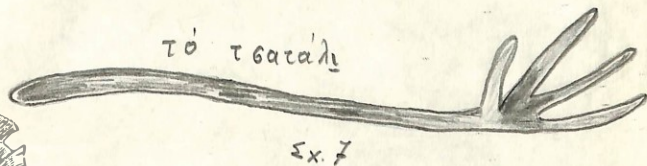
- 1) ἔχερ (ῥ)
- 2) ποδάρ (τῶ)
- 3) στοβάρ (τῶ)
- 4) ἐκλεμές (ὀ)
- 5) καζίκε (τῶ)
- 6) ἐπαδα (ῥ)
- 7) παραεπαθ' (τῶ)
- 8) ῥι (τῶ)
- 9) κολάκια (τὸ ἴδιον ἔχει μετὰ τῶν ἄλλων πλῆρες)
- 10) χαλκάδες (αἱ)
- 11) τὸ λουρί (τῶ)

ἔργαλειον λιχνίσματος ξύλινον
τό ἀλιχνιστήρ

τό τσάταλι

Τὸ ὄργανον γίνεται οὕτως πρὸ σχεδίουγραμμα.

